

POGOVOR Z V. D. DIREKTORJEM ISKRE COMMERCE JANEZOM VIPOTNIKOM

Iskra Commerce mora postati ofenzivna tržna organizacija

„S spremembo človeka na krmilu tako pomembne delovne organizacije kot je Iskra Commerce, se celotna politika kolektiva ne more vsebinsko menjati: tako politika kot strategija Iskre Commerce sta v Iskri že zdavnaj dogovorjeni, res pa je, da bomo nekaterim področjem namenili več pozornosti, kar terja tudi sam razvoj.“ To so besede Janeza Vipotnika, ki je na vodilnem delovnem mestu v Iskri Commerce zamenjal Simona Primožiča.

Namen našega obiska pri Janezu Vipotniku je bil predvsem ta, da predstavimo njegovo gledanje na trženje v celotni Iskri. Med pogovorom smo se zavestno izogibali konkretnih problemov in področij, saj bi nas lahko zavedli in bi članek najverjetneje postal kljub zanimivosti in aktualnosti predlog. Med splošno toda celovito predstavitev svojega gledanja na trženje v Iskri, je naš sogovornik kot predpogoj za dobro gospodarjenje in dobro delo vseskozi izpostavljaj — človeka, delo in medsebojne odnose, „kajti“, kot je tudi sam večkrat ponovil, „brez normalnih odnosov med ljudmi, ni moč ničesar doseči.“

Janez Vipotnik se je v Iskri Commerce zaposlil kot diplomiran ekonomist leta 1976. Začel je kot pripravnik v oddelku za izvoz v Veliko Britanijo, nadaljeval kot izvozni komercialist, nato pa prevzel vodenje izvoznega regiona v Latinsko Ameriko. Nekaj časa je bil tudi v.d. član KPO-ja Iskre Commerce za ekonomsko, plan in finance, po organizacijskih spremembah pa so ga izvolili za finančnega direktorja delovne organizacije. Vsišlec dolžnosti direktorja je postal 1.4. letos.

Vloga Iskre Commerce kot delovne organizacije skupnega pomena je bila začrtana že ob ustanovitvi kolektiva, njeni cilji pa so opredeljeni in usklajeni s cilji celotne Iskre. Govorimo torej o srednjeročni politiki trženja v Iskri, kakršna pa naj bi bila dolgoročna politika?

„V projekciji Iskra 2000, torej gradivu, ki je zdaj v javni obravnavi, je opredeljena tudi tržna projekcija Iskre in v njej naloge Iskre Commerce. Tržno vizijo bo seveda treba še dodelati in konkretizirati. V njej nastopa več subjektov — proizvodne delovne organizacije, tržna delovna organizacija Iskra Commerce in naše firme v tujini. Delež posameznih subjektov se postopoma spreminja in pred nami je izredno pomembna naloga, da dolgoročno opredelimo vlogo in mesto posameznih subjektov.“

Tako kot pri ostalih funkcijah poslovnega sistema je tudi za opredelitev tržne funkcije izredno pomemben

dolgoročen pogled. S postavitvijo ciljev v prihodnosti pa so poti do teh ciljev različne. Trenutne težave, ne smejo vplivati na strateške odločitve.“

Aktivni ste tudi pri delu samoupravnih in družbenopolitičnih organizacij. Na enem od njihovih zasedanj ste poudarili, da mora Iskra Commerce postati bolj ofenzivna organizacija. Kaj ste mislili s tem?

„Trg je tisti, ki mora narekovati tempo proizvodnje. Iz tega torej izhaja, da mora Iskra Commerce, ki je v Iskri najbližja tržišču, zasledovati nove ideje, ki jih poraja tržišče, s tem pa tudi vplivati na proizvodni program.“

Izvajanje funkcije vodje trga, ki v okviru matričnega trženja pripada Iskri Commerce, zahteva večje poznavanje svetovnega trga v vseh segmentih Iskrinih sedanjih in bodočih programov, stopenj rasti posameznih trgov in realnih ocen trendov v prihodnosti. Samo s takšno ažurno informatiko lahko vplivamo na pravilne odločitve v proizvodnji ter pravilno naravnano tržno strategijo. Poleg tega pa sedanjí trenutek zahteva večje vključevanje finančnih kombinacij, več povezav med nabavo in prodajo, večje izkoriščanje prednosti, ki jih ima Iskra. Iskra Commerce bo tu imela aktivnejšo vlogo s tem pa tudi večjo odgovornost.“

Menite, da je Iskra Commerce sedaj pravilno organizirana? Sprašujemo zato, ker vemo, da IC pripravlja določene spremembe na področju uvozne dejavnosti in obmejne gospodarskega sodelovanja, po drugi strani pa so s sedanjim „tozdiranjem“ še najmanj zadovoljni v Iskrinih enotah po Jugoslaviji.

„Organiziranost Iskre Commerce je stvar, za katero bi lahko rekel, da je živa in jo bomo morali torej stalno prilagajati potrebam same Iskre Commerce in predvsem celotne Iskre. Res pa je tudi to, da zamenjava ljudi, ki delujejo v določeni organizacijski shemi, spremeni marsikatero stvar in se mora torej organizacija prilagajati ljudem, saj bodo le v tem primeru prišle bolj na površje sposobnosti posameznikov. Znanstveno je dokazano, kako mora organizacija zasledo-

vati kadrovske spremembe in obratno, kako naj se ljudje vključujejo v neko shemo organiziranosti.“

Konkretno je v izpeljavi reorganizacije uvoza, ki naj bi postal bistveno bolj prilagojen potrebam proizvodnih DO, do dobaviteljev v tujini pa bolj posloven in ne več prepisovalni urad. Poleg tega začnemo postopek registracije IC TOZD Maloobmejni promet.“

Janez Vipotnik.

Izvoz in pa nabava repromaterialov — uvoženih in domačih — za potrebe Iskrine proizvodnje sta v tem trenutku najpomembnejši nalogi Iskre Commerce. V Iskri načrtujemo, da naj bi že v ne preveč odmaknjenem obdobju izvažali več kot polovico celotne proizvodnje. Torej bi morali preko polovice svojih tržnih moči usmeriti v izvoz, verjetno pa še več, saj vemo, da je doma dosti lažje prodajati kot zunaj.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Iskrin izvoz v države SEV

Od 17. — 18. maja je bil v Škofji Loki 5-letni posvet o izvozu Iskre v dežele članice SEV, ki so se ga, kot vsakokrat, udeležili vsi predstavniki Iskre v teh deželah, predstavniki SOZD Iskre in Iskre Commerce ter odgovorni delavci v Zunanji trgovini

Na posvetu, ki ga je začel predsednik KPO SOZD Iskre Boris Lasič, so pregledali ocene za izvoz v letu 1984, se dogovorili o potrebnih akcijah in opravili ter izdelali prvi predlog načrta izvoza za leto 1985.

Izvoz Iskre v SEV je bil v prvih štirih mesecih 11,9 mio dolarjev in precej zaostaja za pričakovanji, saj smo dosegli le 12 % letnega načrta. Na posvetu so podrobno obdelali možnosti in ocenili, da bomo letos na to področje izvozili za 88 mio dolarjev blaga in storitev.

Osnovna značilnost poslov na tem področju je vedno močnejša zahteva, da spremljajo našo prodajo nakupi blaga, ki ga potem Iskra proda na domačem ali na tujih trgih. To dejavnost v Iskri, poleg preozko omejene registracije, ovira tudi slabša likvidnost ter nenazadnje organiziranost za to vrsto poslov, ki se šele razvija. Dober primer za uspešnost v tej smeri je izvoz v Poljsko, ki strmo raste in je skoraj v celoti pokrit s protiposli.

Poslabšan splošni gospodarski položaj v svetu se odraža tudi v deželah SEV, kjer v različnih oblikah izvajajo varčevalne in stabilizacijske ukrepe. Zaradi tega omejujejo uvoz in so z naše strani potrebni večji napor za doseganje zastavljenih izvoznih ciljev. Ob tem se pojavljajo tudi hudi pritiski na cene, zlasti na tiste, ki so bile doslej dokaj ugodne.

Udeleženci posveta so z obžalovanjem ugotovili številne primere poslovne nekakovosti, neizpolnjevanja

V torek, 29. maja je bilo VII. interno posvetovanje o problematiki razvojno inovacijske dejavnosti z osnovno temo Programaska orientacija Iskre do leta 2000. Na sliki udeleženci posvetovanja.

VII. INTERNO POSVETOVANJE RR DELAVCEV

Programska usmeritev Iskre do leta 2000

Kot že nekaj let doslej, je tudi letos SOZD Iskra priredila tokrat že sedmo interno posvetovanje o problematiki razvojno inovacijske dejavnosti z osnovno temo: programska orientacija Iskre do leta 2000. Posvetovanje je bilo v torek, 29. V., udeležili pa so se ga poslovodni, družbenopolitični in strokovni delavci SOZD Iskra in vodilni RR, proizvodni, tržni in programsko planski delavci iz vseh DO Iskre.

Po uvodni besedi predsednika KPO SOZD Iskra Borisa Lasiča je predsednik komisije za inovacijske nagrade Iskre Franc Hudej utemeljil, predsednik DS SOZD Iskra pa podelil letošnje inovacijske nagrade Iskre naslednjim sodelavcem:

Skupini sodelavcev iz TOZD Razvojni institut DO Avtomatika: Nikola Panič, Jože Škrabe, Miro Kikelj, Oton Mikulič in Vinko Kosmač za razvoj multimikroračunalniških sistemov vodenja procesov, skupini delavcev iz TOZD KEKO DO Elementi: Dušan Lavrič, Jože Klobčar in Peter Bavdek za razvoj tehnologije in osvojitve večplastnih keramičnih kondenzatorjev,

skupini delavcev iz TOZD Razvojni institut DO Široka potrošnja: Marjan Zlatolas, Ludvik Strle, Jože Trojar in Erika Maver ter sodelavcu z Visoke tehniške šole Maribor Ivo Zagradišniku za razvoj motorja z zunanjim rotorjem za izvedbo profesionalnih ventilacij — Branislavu Popoviču iz TOZD Raziskave in razvoj DO Telekomatika za metodologijo implementacije funkcionalne programske opreme ST 2000 na osnovi specifikacij,

skupini delavcev iz DO Avtoelektrika: Fortunat Jeklin, Alojz Furlan, Danilo Hrobat, Jože Derman, Dušan Bažato, Anton Anzelin, Dušan Bašin, Drago Štefanič, Franc Bizjak, Anton Sirk, Peter Čerňič in Stanislav Birs za osvajanje zaganjalnika AZF 508 in alternatorja AAG 1111.

V uvodnem koreferatu je Miloš Kobe, SOZD Iskra spregovoril o načelih razvojne strategije in družbenega okolja do leta 2000 in poudaril, da se v Iskri zavedamo resnosti gospodarskega položaja in prav zato bomo skušali, ne glede na stopnjo dinamike razvoja okolja izpeljati nekatere ključne ukrepe za učinkovitejši tehnološki razvoj. Pri tem je posebej poudaril boljšo organiziranost, večjo funkcionalno integrativnost in skupne pristope k temeljnim tehnološkim in tržnim projektom, s čimer bi bistveno povečali sinergične učinke sicer prekomernih kadrovskih sil in ublažili učinke restrikcij pri sodobnem tehnološkem opremljanju.

Franc Vreček, SOZD Iskra, je obravnaval tržno strategijo Iskre z različnih gledišč in sicer: kako utrditi vodilno vlogo na področju elektro in elektronske industrije Jugoslavije, s stališča povečane orientiranosti na zunanje trge, prestrukturiranja proizvodnih programov na surovinsko manj zahtevne proizvodnje, glede na razvoj surovinske baze, obravnaval programe kot posledico tehnoloških možnosti in tržnih zahtev ter programe, ki so rešitev kupčevih problemov.

Marjan Trojar, DO ZORIN je spregovoril o organizacijskem prilagajanju Iskre. Poudaril je, da je Iskra od nastanka obstoječe organiziranosti doživela mnoge spremembe, tako glede obsega, kot tudi glede oblike trženja. Uvajali so se novi, kompleksnejši izdelki, osvajale nove tehnologije in spreminjale obstoječe proizvodnje. Vse to pogojuje nastajanje drugačnih družbenoekonomskih odnosov in oblikovanje novih organizacij in njihovih povezav.

V koreferatu je Marjan Trojar prikazal smeri razvoja organiziranosti v Iskri s poudarkom na dinamičnih oblikah organiziranja, obvladovanja posameznih in integriranih delovnih in poslovnih procesov, ki bi pomenile racionalnejše izvajanje in omogočanje

(Nadaljevanje na 2. strani)

Vabilo v Zajčjo dobrovo!

Iskra Commerce kot organizator letošnje prireditve ob Dnevu borca — Dnevu Iskre vabi vse delavce Iskre v soboto, 30. julija v Zajčjo dobrovo pri Ljubljani.

Vabilo s kuponi za paket lahko od 1. junija naročite takole:

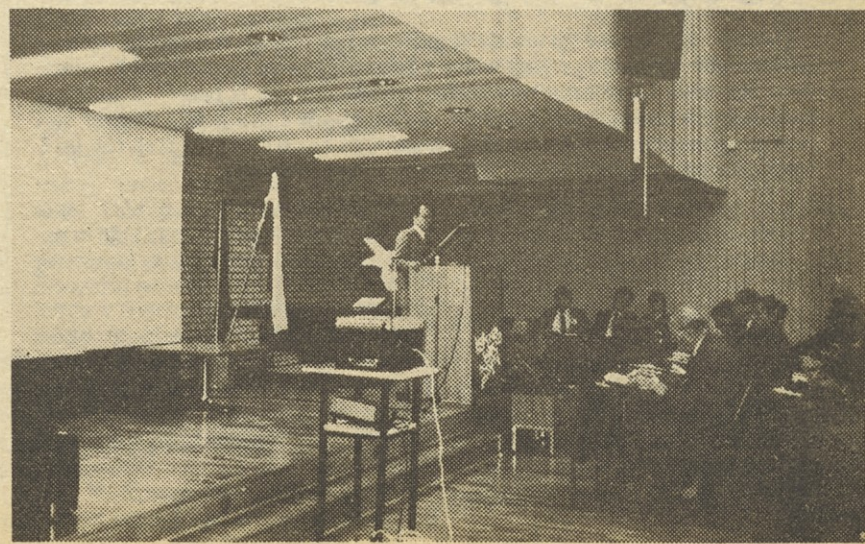
- prijavite se pri svojem sindikalnem poverjeniku,
- sindikalna organizacija bo za svoje delavce plačala dogovorjeni znesek — kot je znano, je ta 360 din za paket — na žiro račun: Iskra Commerce, Trg revolucije 3, 61000 Ljubljana, namen nakazila — 4. julij, št. žiro računa: 50101-727-3-65672.

Organizator bo takoj po tem, ko bo prejel vplačilo, poslal kupone sindikalnim organizacijam.

- kupone lahko dobite tudi z vplačilom omenjenega zneska v blagajni Iskre Commerce v pritličju prizidka poslovne stavbe v Ljubljani.

Ko vas že vabimo v Zajčjo dobrovo naj vam znova predstavimo, kaj vse boste dobili za kupljene kupone:

- tradicionalni golaž in kruh,
- liter dobrega Laškega Rizlinga iz Ormoške kleti,
- keramično skledo iz Liboj,
- leseno žlico,
- prijetno kapo in
- nalepko z znakom 4. julij 1984

Udeležencem posvetovanja je v uvodni besedi zaželel obilo uspeha pri delu predsednik KPO SOZD Iskra Boris Lasič.

Programska usmeritev ...

(Nadaljevanje s 1. strani)

na lažji prehod na računalniško obvladovanje.

Organiziranje je stalna dejavnost, saj se spremembe dogajajo tekoče, poleg tega pa moramo popravljati in odpravljati motnje v obstoječem stanju. Občasni in kampanjski posegi nikakor ne morejo slediti dinamiki, ki se pojavlja v razvojnih usmeritvah.

Ivo Banič, DO Mikroelektronika, je spregovoril o mikroelektronski tehnologiji in njeni perspektivi do konca tega desetletja. Pri tem je podal osnovne značilnosti tega področja tako v svetu, kot v Iskri vse do leta 1990. Opozoril je na naglo rast celotnega trga, na to, da bo MOS postala prevladujoča tehnologija, VLSI, VHSIC odnosno VHPIC, gostota bo prevladujoča, delež integriranega materiala v končni ceni pa za 20 do 30% višji. Samostojni proizvajalci IC se integrirajo v sistemske hiše, proizvodnja in načrtovanje IC vezij bo visoko avtomatizirano, to pa bo terjalo velike vlože v opremo, Iskra pa bi tehnološke svetovne trende lahko sledila z relativno majhnim zaostankom.

Rado Faleskini, DO Delta, je spregovoril o računalništvu in SOZD Iskra. Poudaril je, da je računalništvo bistveni sestavni del informacijske tehnologije in vse bolj tudi kompleksnih sistemov. Kompleksne sisteme z vključeno informacijsko tehnologijo bo vgradila računalniška industrija (Delta) ter druge industrije sistemov, (Kibemetika, Avtomatika, Telematika), pa tudi industrije izven Iskre. Zato pa bodo meje med proizvajalci sistemov, zlasti v razvoju, manj ostre kot danes. SOZD Iskra se ne more omejiti le na programsko opremo, saj je vse več softwara realiziranega v HWE, zato mora biti čimbolj kompleten tudi v vertikalni tehnološki verigi, (Mikroelektronika, IEZE), kjer se bodo sedaj ostre meje v razvoju gibale proti osnovnim gradnikom.

Igor Pompe, DO IEZE, je govoril o programski orientaciji Iskre na področju sestavnih delov za elektronske sisteme. Pri tem je opozoril na to, da se bodo sestavni deli za elektronske sisteme močno spreminjali in se prilagajali novim zahtevam, vezij in tehnologiji gradnje vezij. Iskra bo morala slediti razvoju v svetu in biti po velikosti proizvodnje podobna konkurentom, pri tem pa uvesti ustrezno avtomatizacijo in robotizacijo.

Seveda pa bo za konkurenčnost proizvodnje v svetu Iskra morala programe izbirati selektivno, da bodo lahko proizvajali po konkurenčnih cenah. Pri tem elementa pričakuje pomoč in sodelovanje uporabnikov, tudi pri vlaganju v novo, moderno tehnologijo in opremo ter zlasti pri dolgoročnem usmerjanju.

Ivan Fink in Alfonz Medved, DO Telematika, sta pripravila koreferat z naslovom „Razvoj teleinformatičnih sistemov do leta 2000“. Osrednjo pozornost sta posvetila dejstvu, da današnja družba prehaja iz proizvodnje (industrijske) v informacijsko družbo. Informacijska doba pa bo v način poslovanja dela in življenja vnesla temeljne spremembe. Združevanje telekomunikacijske tehnologije in računalnikov vodi v informacijske sisteme, ki se vedno bolj oblikujejo po M in C & C konceptu, se pravi, javni, poslovni in domači (hišni) sistemi, realizirani terminali, omrežje in računalniki. Vse navedeno pa bo možno zaradi izredno nagle razvijajoče se tehnologije, tako mikroelektronike kot

optičnih sistemov, SW podpornih sistemov itd. Pri tem pa je treba upoštevati tudi pomembno naraščanje materialnega deleža v sistemih, temu dejstvu bomo morali prilagoditi niz dejavnosti v Iskri. In prav koreferat je prikazal eno možnih poti, kako naj bi Iskra sledila tem tendencam.

Rudi Zorko, DO Kibernetika, je spregovoril o merilno-regulacijskih in kibernetičnih sistemih. Poudaril je, da na področju teh sistemov še posebej prihaja do izraza dejstvo, da so znanje, kreativnost in sposobnost za realizacijo ekonomičnih proizvodnih programov del borbe za preživetje na tržišču. Koreferat je prikazal tudi usmeritev v RR projekte, kot so samostojni in kompatibilni „inteligentni“ instrumenti, senzori, naprave, fleksibilna avtomatizacija in robotika ter računalniške sestavine.

Bruno Stiglic, DO Avtomatika, je spregovoril o potrebnem pristopu za uspešno obvladovanje sistemov za avtomatizacijo. Poudaril je, da je proizvodni program DO Avtomatike predvsem računalniški in mikroročunalniški sistemi in naprave za vodenje in nadzor procesov v industriji, energetiki, prometu in za integralno zaščito objektov in prostora.

Za uspešno izvajanje te proizvodnje, ki naj bo usklajena v okviru SOZD, je potrebno predvsem zagotoviti organizirani inovacijski proces. Pri tem je za uspešno izvajanje proizvodnje nujno obvladovanje tehnoloških sistemov v celoti, segmentov tehnoloških sistemov, ki jih je mogoče tehnološko zaokrožiti in tehnologije eksploatacije delovnih strojev ter urejena proizvodnja elementov, naprav in sistemov.

Peter Pleško, DO Široka potrošnja, je govoril o elektromehanskih in elektronskih izdelkih ali podsistemih za industrijsko in široko rabo. V prispevku je skušal definirati programska področja elektromehanskih in elektronskih izdelkov in podsistemov za industrijsko in široko rabo, smeri razvoja teh programov v 90 letih, njihovo pomembnost za izvozno naravnost Iskre na konvertibilni trg in za programsko prenovo prizadetih DO. Nakazal je tudi pogoje za doseganje ciljev na tem programu, predvsem na področju RR dejavnosti in spremljajočih vlaganj v tehnološko opremo.

Peter Mihelič, DO Telematika, je govoril o trendih razvoja proizvodnih tehnologij, poudaril je, da moramo v prihodnosti računati s podobnimi trendi v razvoju tehnologij kot doslej. Poleg običajnih ciljev pa je treba doseči večjo produktivnost z racionalnejšo uporabo materiala, višjim izplnom in konstantnejšo kvaliteto, saj so novi trendi usmerjeni tudi v štednjo z energijo, v prizadevanje za čistejšo okolje in višjo stopnjo zaščite delavca.

Miniaturizacija izdelkov bistveno vpliva na razvoj bodočih tehnologij saj se ožijo tolerančna območja, materiali postajajo vse žlahtnejši pa tudi trši, zahteva se še kvalitetnejša obdelava površin iz zaščit ter še večja zanesljivost pri vodenju in nadzoru procesov. Od strojev in orodij pričakujemo večjo storilnost, večjo stopnjo obstojnosti rezilnih orodij, večjo stabilnost in obstojnost vseh ostalih tehnoloških pogojev v procesu proizvodnje. Tako v pripravi kot pri vodenju tehnoloških procesov pa se razvoj usmerja v računalniško podprte sisteme.

V drugem delu je koreferatom sledila razprava, o kateri in tudi o sklepih, bomo pisali v naslednji številki našega glasila.

Mak

Iskra Commerce mora postati ...

(Nadaljevanje s 1. strani)

„Že vrsto let izvozi Iskra preko svoje INO mreže med 70 in 80 % celotnega izvoza. Takšno razmerje bo verjetno ostalo tudi v prihodnje in bomo morali nameniti širjenju in kakovostnejši krepitvi naših poslovnih enot v tujini večjo pozornost. Izredno pomemben element v naših prizadevanjih za povečevanje izvoza je tudi poslovnost, saj, žal, ugotavljamo, da nismo poslovno disciplinirani, pri čemer se napake ponavljajo tako v proizvodnji kot v trženju. Iskra še vedno ne spoštuje dogovorov in obljub, ki jih je dala tujim partnerjem: zamuja pri dobavah in količinah, pojavljajo se številne reklamacije itd.“

Če želimo uresničiti zastavljene cilje, bo morala Iskra zboljšati svoj poslovni servis v tujini. Za nadaljnji izvoz je izredno pomembno tudi to, da bo morala Iskra Commerce s proizvodnjo prestopiti prag prodaje npr. elementov ali široko potrošnih izdelkov ter preiti na profesionalno prodajo. Dosti več pozornosti bomo morali nameniti tudi trženju in tako imenovanim inženiring poslom. Za povečevanje izvoznih rezultatov – tako kakovostnih kot količinskih – se bo morala poleg komercialne sfere vključiti v delo tudi finančna in pravna sfera, zlasti zato, ker se moramo posluževati različnih oblik trženja, kot so npr. kompenzacije, blago za blago, barter posli itd. Iskra Commerce se bo morala zato še nekoliko kadrovske okrepiti, da bo finančno in pravno lahko nudila ustrezen servis.“

V sedanjem gospodarskem trenutku je izredno nevarno ne razpravljati o vlaganjih v neproizvodne dejavnosti, kar trženje tudi je. Ne bo pa odveč, da vas tudi v tem vprašanju spomnimo na besede predsednika KPO SOZD Iskra Borisa Lasiča, ki jih je izrekel pred nedavnim na posvetovanju o izvozu v dežele razvitega zahoda. Poudaril je, da investiranje v tržišče ni nič manj pomembno kot investiranje v proizvodnjo. Kako je torej z naložbami v Iskri Commerce?

„Iskra Commerce je doslej so razmerno dosti vlagala v predstavniško, trgovsko in servisno mrežo v Jugoslaviji in v mrežo Iskrinih poslovnih enot v tujini. Namen teh vlaganj je bil predvsem ta, da pokrijemo čim večje geografsko območje, v prihodnje pa bomo morali vlagati predvsem v kakovostnejše delo obeh mrež, v domovini in tujini. Mreže v Jugoslaviji ne bomo več bistveno širili, v tujini pa smo doslej pravzaprav ustvarjali okostje bodoče Iskrine INO mreže. Širila se bo predvsem v deželah v razvoju. Poleg kapitalne krepitve trgovskih in proizvodnih točk bo potrebno vlagati tudi v firme, ki bodo skrebele za razvoj v tujini, za prenašanja industrijske lastnine, inženiring itd. S takšnimi predlogi bo IC prišla pred članice SaS o skupnem upravljanju INO mreže, ki o tem odločajo. Kar se tiče IC same, bomo investirali v obratna sredstva, v informatiko in v kadre. Predvsem vlaganje v ljudi je pomembno, ker brez ljudi ni nič.“

Beseda ali dve o servisiranju in zastopniški dejavnosti?

„Problematika servisiranja Iskrinih izdelkov je v Jugoslaviji precej pereča. Temeljna organizacija Servisa v Iskri Commerce se bori s številnimi problemi, med katerimi je morda najhujši

skladov skupne porabe svojim delavcem ne bi mogli zagotoviti regresa, bosta to lahko vseeno storili: njihovi tovariši v drugih temeljnih organizacijah široke potrošnje jim bodo najnujnejša sredstva zagotovili bodisi s solidarnostnim delom v eni od prostih sobot, ali s sredstvi iz sklada skupne porabe.

Stane Fleischman

ta, da Iskrini serviserji nimajo od proizvodnih organizacij dovolj priznanih stroškov, da bi lahko normalno poslovali. Gotovo mi ob tem ni treba ponavljati, da je kakovost servisiranja izredno pomembna za ugled celotne Iskre v Jugoslaviji.

Glede zastopstev naj poudarim, da jih je treba bolj vključiti v Iskrine cilje, predvsem pri pospeševanju izvoza.“

Kako pa je s poslovno disciplino v Iskri Commerce?

„Menim, da gre za pomanjkanje poslovne discipline. Zaradi različnih razlogov je namreč prišlo do določnih ohlapnosti in bomo morali to področje precej zaostriti. V Iskri Commerce imamo vrsto organizacijskih predpisov, ki pa jih nihče niti več ne pozna niti ne uporablja. Dogovorili smo se za „čistilno akcijo,“ tako da

ERO in serviserji vse bolj sodelujejo

Predstavniki Iskrine kranjske delovne organizacije ERO in vodje Iskrinih servisov iz vse Jugoslavije so se sešli na tradicionalno vsakoletno srečanje in na njem pregledali delo v minulem letu in si začrtali naloge za letos.

Prvi dan konference vodij Iskrinih servisov iz vse Jugoslavije je bil namenjen delovnemu dogovoru s predstavniki delovne organizacije Električna ročna orodja. Srečanja so se udeležili tudi predstavniki desetih največjih pogodbenih servisov, ki vzdržujejo električna ročna orodja.

Najhujši problem, ki še vedno pesti serviserje, je pomanjkanje rezervnih delov. Kljub izrednemu prizadevanju kranjskega kolektiva, serviserjem še vedno primanjkujejo nekateri, lahko bi rekli kar tradicionalno kritični rezervni deli. Serviserji so predstavnike ERO opozorili tudi na to, da so cene njihovih rezervnih delov že zelo visoke in da bi morali v delovni organizaciji bolj selektivno pristopiti k nadaljnjem povečevanju cen. Prav zaradi visokih cen rezervnih delov se delež vloženega dela pri popravilu električnih ročnih

bomo vse te predpise potegnili iz zaprašenih predalov in jih, če niso zastareli, obudili k življenju ali pa sprejeli nove.“

Priznati je treba, da odnosi med Iskro Commerce in Iskrinimi tovarnami niso bili, žal, vedno najboljši. Kako si zamišljate tesnejše in pristnejše sodelovanje?

„Ne bom se dosti zmotil, če trdim, da ti odnosi niso najboljši. Z vsemi delovnimi organizacijami ima Iskra Commerce dogovorjene medsebojne odnose, ki jih tudi potrjujemo s pogodbami, vendar ti odnosi, čeprav bi jih lahko kdaj ocenil kot zelo dobre, niso nikoli zadosti dobri. Vedno znova moramo Iskra Commerce in Iskrine tovarne vzpostavljati nove stike in reševati probleme na najbolj učinkovit način. Naliti si moramo čistega vina in se ne skrivati za objektivnimi težavami. Ob morebitnih napakah je treba ugotoviti, kdo je zaup odgovoren, napake moramo skupaj odpraviti, ne pa prelagati krivdo z enega na drugega.“

Lado Drobež

orodij krepko zmanjšuje in je že kar krepko pod 10% cene celotnega popravila. (Ta izračun so opravili v Iskrinem servisu v Zagrebu).

Serviserjem se celo dogaja, da imajo vse več popravljenih strojev, teh pa stranske nočejo prevzeti zaradi dragega popravila, kar pa seveda vpliva tudi na likvidnost servisnih delavnic.

Prav zaradi visokih cen se je pojavil še dodaten problem: zaradi dragih rotorjev se je v Jugoslaviji pojavilo veliko zasebnikov, ki pokvarjene rotorje previjajo, kakovost teh storitev pa je v večini primerov izredno vprašljiva. Verjetno ni treba posebej omenjati, da zaradi slabo previtih rotorjev Iskrina ročna orodja ne delujejo dobro, konec koncev pa zaradi tega trpi tudi ime celotne Iskre.

Na tradicionalnem letnem srečanju s Iskrinimi in večjimi pogodbenimi serviserji je ERO tudi letos podelil priznanja najboljšim servisnim enotam v preteklem letu. Prejeli so jih CTSO iz Ljubljane, ter tehnični servis Izola in Banja Luka, od pogodbenih servisov pa novosadski Elektroluks, Zrenjanski Naš dom in Elektroservis Miloš Bojić iz Beograda.

LD

Potrebe po sodelavcih

Objave prostih del in nalog v Iskri zbira in ureja Judita Bagon, SOZD Iskra DSSS, Trg revolucije 3, Ljubljana, tel.: 213-213, int.: 25-25.

Prijave pošiljajte na naslov, ki je naveden v okviru objav za posamezno delovno, oz. temeljno organizacijo. Na tem naslovu prejmete tudi natančnejše informacije o prostih delih in nalogah.

ISKRA IEZE, TOZD UPORI ŠENTJERNEJ

1. Samostojni razvijalec uporov

Pogoji: visoka šola smeri fizika, elektronika, strojna ali kemijska, 3 leta delovnih izkušenj

Delo je za nedoločen čas s polnim delovnim časom. Pisne prijave z dokazili pošljite v 8 dneh (rok obvestila je 30 dni) na naslov Iskra IEZE, TOZD Upori, Šentjernej, 68310 Šentjernej

ISKRA COMMERCE, TOZD SERVIS LJUBLJANA

1. Obračunski referent

Pogoji: končana ekonomska srednja šola, 2-mesečno poskusno delo, 6 mesecev delovnih izkušenj.

2. Vodja servisne delavnice, merilne tehnike

Pogoji: Končana Fakulteta za elektrotehniko I. st., šibki tok, 3-mesečno poskusno delo, 1 leto delovnih izkušenj

Delo je za nedoločen čas s polnim delovnim časom. Pisne prijave z dokazili pošljite v 8 dneh (rok obvestila je 15 dni) na naslov Iskra Commerce Kadrovskega sektorja, Topniška 58, Ljubljana.

ISKRA Široka potrošnja, TOZD Tovarna televizijskih sprejemnikov »TV PRŽAN« Ljubljana, Cesta Andreja Bitenca 68, p.p. 5

1. — razvijalec — projektant

Pogoj: visoka izobrazba elektro oz. računalniške smeri

— zaželeno delovne izkušnje na področju razvoja oz. računalništva

2. — skupinovodja v tehničnem tisku

Pogoj: srednja izobrazba kemijske smeri

— zaželeno delovne izkušnje

3. — glavni skladiščnik

Pogoj: srednja izobrazba ekonomske ali elektro smeri z izkušnjami na področju skladiščenja

— leto delovnih izkušenj

4. — varilec

Pogoj: poklicna izobrazba mehanske smeri

— zaželeno delovne izkušnje

Dodatne informacije o navedenih delih in nalogah dobite v kadrovskem oddelku ISKRA TOZD »TV Pržan«, C. Andreja Bitenca 68, telefon 50-968.

Kandidati naj pošljejo pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev kadrovski službi TOZD TV Pržan v 8 dneh po objavi v časopisu DELO.

Obvestilo o izbiri kandidatov bodo vsi prijavitelji prejeli v 15 dneh po sklepu komisije za delovna razmerja o izbiri kandidatov.

ISKRA — Industrija za avtomatiko Ljubljana,

ISKRA — INDUSTRIJA ZA AVTOMATIKO LJUBLJANA, TOZD TOVARNA SESTAVNIH DELOV IN DELOVNIH SREDSTEV, Ljubljana, Savska c. 3

1. pomožni galvanizer

Pogoji: osnovna šola (priučen galvanizer, procesničar), 6 mesecev delovnih izkušenj

Kandidati naj pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljejo v osmih dneh po objavi na naslov: TOZD Sestavni deli, Ljubljana, Savska c. 3, kadrovska služba, kjer lahko dobijo tudi podrobnejše informacije.

Zajamčenih osebnih dohodkov ne bo!

Premalo preverjeno (in morda angažirano) poročanje iz dnevnih sredstev javnega obveščanja je prejšnji teden v Iskrini Tovarni gospodinjstkih aparatov v Retečah upravičeno povzročilo nemalo nemira: iz poročil z zadnjega zasedanja izvršnega sveta skupščine občine Škofja Loka je bilo namreč moč med drugim razbrati tudi zanesljivo trditev, da bodo delavci v Retečah od 1. junija naprej prejeli le še zajamčene osebne dohodke.

Ukrep, ki naj bi sledil kot posledica nepokrite izgube te temeljne organizacije v prejšnjem letu (ki se je po zadnjih preverjenih podatkih glede na prvotno prikazano povečala za 2,3 milijona dinarjev in dosegla skupaj 100,8 milijonov dinarjev) kljub novinarskim napovedim ne bo obveljal, saj so strokovne službe na vseh Iskrinih ravneh storile vse, da bi bila izguba pravočasno pokrita in zagotovljena sredstva za izplačilo normalnih, neokrnjenih osebnih dohodkov.

Solidarnost v okviru SOZD Iskra kljub dvomu nekaterih torej le še ni pozabljena beseda, česar konec koncev ne dokazuje zgolj pripravljenost priskočiti na pomoč rateškim delavcem v stiski. Prav v teh dneh je namreč z uspehom stekla akcija za zagotovitev sredstev za letošnji regres vsem članom kolektiva široke potrošnje ne glede na poslovne rezultate, ki so jih dosegli v lanskem letu.

Dve temeljni organizaciji (V Sežani in Retečah), ki zaradi izpraznjenih

Popravek

V članku: Trimesečni poslovni uspeh SOZD Iskra, objavljenem v glasilu Iskra dne 19. 5. 1984, je prišlo do zamenjave pri navedbi izgub v TOZD TGA in TOZD Elektroakustika. Neljubno pomoto popravljamo in sicer je bila ob trimesečnem obračunu v TOZD TGA izkazana izguba v višini 7,8 mio din in v TOZD Elektroakustika v višini 16,2 mio din. Obema TOZD se opravičujemo.

Nagrade za inovacije podeljene

Skupno znanje že prenešeno v redno proizvodnjo

Med dobitniki Iskrinih nagrad za inovacije so v DO IEZE Dušan Lavrič, Jože Klobčar in Peter Bavdek iz TOZD KEKO Žužemberk in sicer za razvoj tehnologije in osvojitve proizvodnje večplastnih keramičnih kondenzatorjev.

V pogovoru z nagradenci smo o njihovem delu in učinkih tega dela zabeležili naslednje:

Skupaj z inštitutom Jožef Stefan smo v letu 1977 začeli z razvojem večplastnih keramičnih kondenzatorjev. Prvi čipi so bili v laboratorijih inštituta izdelani že istega leta. Povedati je treba, da je razvoj financiral tudi JLA.

Razvoj se je nadaljeval v letih 1978 in 1979, ko smo pričeli z nabavo pilotske opreme, kjer bi razvojne do-sežke tudi v praksi aplicirali v mali seriji. V fazi razvoja na inštitutu je sodelovalo večje število naših strokovnjakov.

Dušan Lavrič.

S pilotsko proizvodnjo smo začeli leta 1980. Že koncem 1978. leta smo pričeli s študijami o možnosti realizacije velikoserijske proizvodnje. Leta 1980 je bil izdelan elaborat za investicijo, ki naj bi omogočila realizacijo proizvodnje v višini 50 mio kosov. Že del pilotske opreme je plod strokovnjakov naše temeljne organizacije.

V sodevanju z inštitutom Jožef Stefan so bile izdelane osnovne študije materialov in principi postopka izdelave čipa. Razvoj inkapsulacije in finalizacije je bil narejen s strokovnjaki temeljne organizacije v tovarni. Tudi večji delež opreme in tehnologija proizvodnje sta plod lastnega razvoja.

V drugi polovici leta 1982 smo na osnovi uspešnega obvladovanja proce-

Jože Klobčar.

sa maloserijske proizvodnje večplastnih keramičnih kondenzatorjev in na osnovi kvalitetnih analiz možnosti proizvodnje in prodaje 50 mio kosov pristopili k realizaciji investicije.

Z dovolj sistematičnim pristopom smo uspeli v roku 12 mesecev dokončati investicijo in pričeti s poskusno proizvodnjo. Vzporedno z realizacijo investicije, ki je zahtevala maksimalno angažiranje, smo uspeli realizirati prodajo opreme in tehnologije večplastnih keramičnih kondenzatorjev na Kitajsko, tovarni Hong Ming, v višini samo 300.000 dolarjev.

Vendar so s tem odprta vrata za nadaljnjo širitev trga in sedaj že tečejo pogovori za postavitev velikoserijske proizvodnje večplastnih keramičnih kondenzatorjev na Kitajskem – v količini 50 mio kosov, kar bo skupaj s postavitvijo proizvodnje diskov predstavljalo realizacijo 10 mio dolarjev v naslednjih treh letih.

Večina držav postavlja tovrstni projekt z licencami, tudi vzporedna proizvodnja v Jugoslaviji je za petkrat manjši obseg proizvodnje dala za nakup licence 5 mio dolarjev. Nas pa je celotna investicija stala milijon dolarjev, njena posebna vrednost pa je v

Peter Bavdek.

tem, da je to rezultat lastnega znanja in dela ljudi iz naše tovarne in inštituta Jožef Stefan.

Ta program ima svojo težo tudi v tem, da se usmerjamo v področje profesionalizacije in mikroelektronike, ki zahteva maksimalno maniatrizacijo. Načrtovani efekti po investicijskem elaboratu naj bi bili doseženi tretje leto po dokončanju investicije, torej leta 1985.

Po sedanjih podatkih pa ugotavljamo, da bodo že letos ti efekti preseženi. Trenutno 95 % te proizvodnje izvažamo in računamo, da bomo letos že ustvarili izvoz – skupaj s prodajo opreme in tehnologije – v višini 1,5 mio dolarjev, kar bo omogočalo skupno realizacijo TOZD v višini 2,2 mio dolarjev konvertibilnega izvoza.

V strukturi celotnega prihodka bo večplastni keramični kondenzatorji v letošnjem letu že predstavljal 40 %.

Pomembno je tudi to, da za realizacijo tega projekta ni bilo treba zaposlovati dodatne delovne sile.

Z realizacijo te investicije delo na razvoju večplastnih keramičnih kondenzatorjev ni zaključeno. Nadaljnji razvoj gre v dveh smereh:

– iskanje cenejših materialov in razvoj lastnih metalizacijskih materialov

– iskanje vseh možnih aplikacij uporabe večplastnih keramičnih kondenzatorjev

– nadaljnja avtomatizacija proizvodnje

Z realizacijo razvoja tehnologije proizvodnje metalizacijskih materialov bo delež uvoznega materiala v teh izdelkih minimalen, saj zdaj predstavljajo metalizacijski materiali 80 % v direktnih stroških.

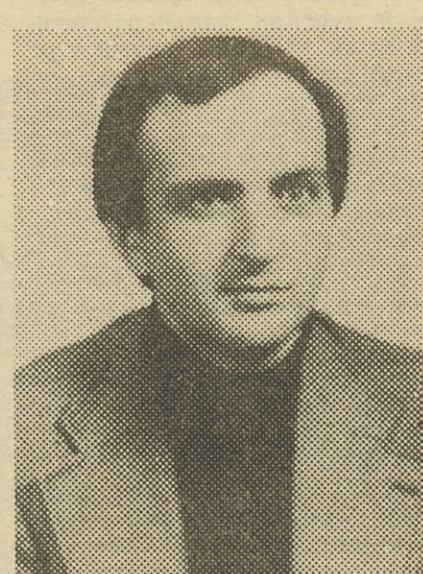
Bistvena kvaliteta investicije je torej v tem, da je plod lastnega znanja in v tem, da sledimo čip tehnologiji, ki se v svetu uveljavlja. S tem držimo korak s svetom na programu keramičnih kondenzatorjev.

Ne nazadnje moramo poudariti, da intenzivno delamo tudi na razvoju in osvajanju profesionalnih izvedb klasičnega programa keramičnih kondenzatorjev.

Mik

Uspešna inovacija za digitalne centrale

Magister Branislav Popović je zaposlen v temeljni organizaciji Raziskave in razvoj, in sicer kot vodja službe za razvoj programske opreme. Velja za enega najvidnejših strokovnjakov Iskre Telematike. Svojo ustvarjalnost neprestano usmerja v delo na svojem delovnem področju, s svojimi pobudami pa se vključuje tudi širše: v smeri pozitivnih premikov na področju razvojne dejavnosti v Iskri. Pred leti je za svoja uspešna snovanja prejel Kidričevo na-

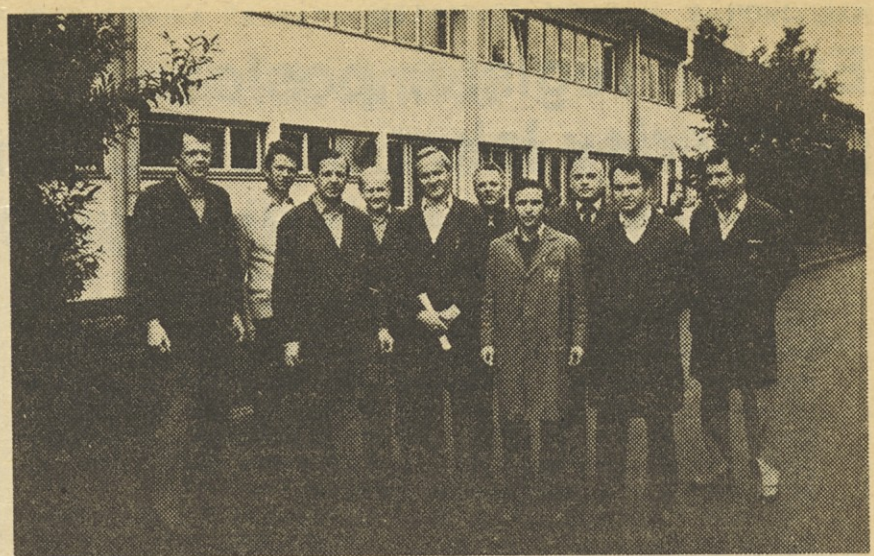

Branko Popović.

grado, tej pa se zdaj pridružuje Iskrina inovacijska nagrada. Slednjo je prejel za metodologijo implementacije funkcionalne programske opreme SI 2000 na osnovi specifikacij.

Branislav Popović nam je svojo inovacijo takole predstavil: »Že ob razvoju programske opreme za telefonsko centralo Metaconta 10C sem se srečal z razkorakom med željami (oz. specifikacijami, kaj naj sistem zna) in izvedbo. Tako sem že tedaj iskal nove pristope, ki naj bi ta razkorak zmanjšali.

Ob prihodu na projekt SI 2000 sem začel snovati programsko opremo tega

Skupina nagrajencev Avtoelektrike. Manjkata Jože Derman in Alojz Furlan.

Nagrada je prišla v prave roke

Letošnja Iskrina nagrada za inovacije je prišla tudi v novogoriško Iskro-Avtoelektriko. Prejel jo je team delavcev za osvajanje zaganjalnika AZF in alternatorja AAG. Prejemniki nagrade so: Fortunat Jeklin, Jože Derman, Anton Anzelin iz tovarne malih zaganjalnikov, Alojz Furlan iz TOZD Inštitut, Danilo Hrobat, Dušan Bažato iz tovarne generatorjev in elektronike, Dušan Bašin iz tovarne velikih zaganjalnikov, Drago Stefanič, Franc Bizjak iz tovarne delovnih sredstev, Anton Sirk, Peter Černic iz TOZD Komerciala in Stanko Birska iz DSSS.

Skupina, sestavljena iz odgovornih delavcev na področjih razvoja, priprave proizvodnje in trženja je kot projektni team s svojim delom v projektno matrični organizacijski obliki, s

sistema, in sicer na osnovi osembitnega mikroročunalnika M 6800. Tu sem želel dokončati iskanja, ki sem jih začel z delom na sistemu Metaconta 10C. Zagotoviti je bilo treba realizacijo programske opreme za sistem SI 2000 in hkrati povečati produktivnost programiranja predvsem tistega dela programske opreme, ki je odvisen od posameznih trgov oziroma zahtev kupca. Tega cilja ne bi mogli uresničiti z Višjim programskim jezikom, ker je le-ta na osembitnem mikroprocesorju neučinkovit; težko bi dosegli zahtevano zmogljivost. Poleg tega tedaj ni bilo na voljo višjega programskega jezika, ki bi podpiral programiranje sistemov (kadar so krmiljeni z več računalniki) in stregel več uporabnikov hkrati, kar sta značilnosti central sistema SI 2000.

V želji, da uresničim opisane cilje, sem iskal in nato zasnoval sistem na treh med seboj povezanih principih. Ti principi so: specifikacijski jezik SL 1, terminalni register in večprocesorski operacijski sistem. S tem sistemom smo ob močno omejenih časovnih zmogljivostih mikroprocesorja 6800 dosegli zahtevane prometne zmogljivosti centrale in hkrati povečali produktivnost programiranja.

Branislav Popović je svojo opisano zasnovano pred uporabo preverjal z obja-

pomočjo natančnega planiranja in opredelitve nalog posameznih nosilcev aktivnosti v inovacijskem procesu, tedenskega spremljanja ter koordiniranja izvajanja vseh aktivnosti projekta, uspela v treh mesecih dokončati že začeti razvoj in pripraviti za proizvodnjo dva nova izdelka za izvoz, osvojiti novo tržišče v Iranu, kar je osnova še za ponudbo projekta za proizvodnjo avtoelektričnih izdelkov in prodajo znanja.

S tem je bila v praksi zelo uspešno izvedena projektno-matrična organizacija inovacijskega procesa od razvoja do osvojitve novega tržišča. To omogoča in pospešuje uporabo te zasnove in takih organizacijskih prijemov tudi v drugih OZD.

Od oktobra 1983 do marca 1984 je bilo že proizvedenih 44.000 zaganjalnikov in 51.000 alternatorjev, kar predstavlja 2.800.000 USS deviznega prihodka.

Marko Rakušček

vami na mednarodnih simpozijih in v revijah o telekomunikacijah, saj gre za zanimivo rešitev, ki je plod lastnega znanja. Poudarja, da so k uspehu njegovega razvojnega dela doprinesli tudi drugi sodelavci, ki so zasnovno dopolnili in realizirali celotno programsko opremo. Med temi so bili: Janez Stare, Milan Mekinda, Matija Exel, Janez Fettich, Franc Rozman, Žarko Novakovič, Srečko Klančar, Gorazd Kandus, Marjan Gazvoda in drugi strokovnjaki Iskre in Inštituta Jožef Stefan.

Inovacija je uporabljena v digitalnih centralah z analogno komutacijo SI 2000/020 in SI 2000/121, v centralah SUKL in v posebni testni napravi UNITEST. Uporabljena bo tudi v popolnoma digitalnih centralah SI 2000/130. Vse to pa so telekomunikacijski izdelki Iskre Telematike, od katerih se v prihodnje pričakuje vse večja prodaja na domačem in tujem trgu. Vrednost inovacije je torej zelo velika.

Za konec dodajmo še poljudno ilustracijo inovacije Branislava Popoviča: če bi znanje telekomunikacijskega sistema oziroma znanje, ki ga nudi uporabniku, primerjali s knjigo, potem inovacijo lahko primerjamo z množico besed v tej knjigi in s slovničnimi pravili za oblikovanje stavkov...

Kazimir Mohar

KONFERENCA VODIJ ISKRINIŠ SERVISOV

Odločnejši tržni nastop Iskrinih servisov

Iskrini serviserji se morajo aktivneje vključiti v vzdrževanje ter remontiranje obstoječih in montažo novih naprav, postati pa morajo tudi kakovostnejši ponudnik inženiring storitev. To je bila osnovna ugotovitev konference vodij Iskrinih servisov, ki je bila 21. in 22. maja v Predvoru. Prvi dan je bil namenjen tradicionalnemu dogovoru z delovno organizacijo ERO, (članek o tem objavljamo posebej) drugi dan pa za pregled dela temeljne organizacije Servisa v Iskri Commerce v minulnem obdobju in nalogam za naprej.

Vodje Iskrinih servisov iz vse Jugoslavije so na konferenci kritično poudarili, da je njihov nastop premalo enoten in da ne obdelujejo dovolj široke mreže porabnikov. Prav zato so se dogovorili, da bodo pripravili enotne elemente za servisiranje posameznih naprav in med drugim izde-

lali ustrezne kalkulacijske elemente za poenotenje cen v vsej Jugoslaviji, s čemer bo njihova ponudba postala bolj marketinška.

V Predvoru so serviserji posebno pozornost namenili vzdrževanju ojačevalnih naprav iz proizvodnega programa Iskre tovarne v Sežani. Tovarna je namreč pristopila k novi družini ojačevalnih naprav po sistemu Evropakartec, po opravljenem tečaju v Sežani pa so jih serviserji v Iskra Commerce že sposobni vzdrževati.

Serviserji so se odločili, da bo praktično vsak servis v Jugoslaviji servisiral te kartice „do elementa“, kot temu pravijo, na kraju samem. Če tega ne bo zmožel, bo celotno ploščo poslal v najbližji tako imenovani repair center.

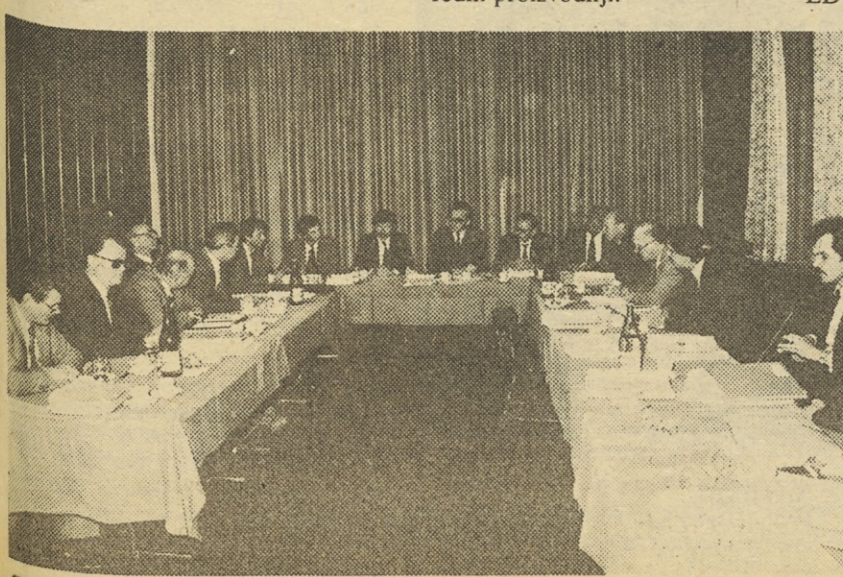
V servisu so prepričani, da bodo uspešno servisirali novi proizvodni program tovarne iz Sežane, seveda pa je marsikaj odvisno tudi od tega, če bodo imeli dovolj rezervnih delov in pa tehnično dokumentacijo.

LD

Iskrin izvoz v države SEV

(Nadaljevanje s 1. strani)

SEV. Plačilni roki so tu sicer ugodnejši od Iskrinega povprečja, saj je vezava terjatev povprečno le okrog 42 dni. Veliko zvišanje obrestnih mer v Jugoslaviji in izredna zaostritev likvidnostnega položaja Iskre pa narekujejo, da tudi na tem področju čim hitrejši izterjavi posvečamo posebno pozornost, zlasti pa v sodelovanju med proizvodnimi delovnimi organizacijami in Iskro Commerce sproti razčistujemo tiste terjatve, ki so sporne zaradi reklamacij, zastajanja obveznosti Iskre v protiposlih in podobno.

S 5. posvetovanja o Iskrinem izvozu na področje SEV.

Enoten register poslovnih partnerjev Iskre

Osnova enotnega sistema poslovnih informacij pač temelji na enotnem načinu označevanja. V okviru projekta ZISI – Zasnovane informacijskega sistema v Iskri – teče med drugim tudi podprojekt Enotnega registra poslovnih partnerjev celotne Iskre. Vodja tega podprojekta je Marko Šinkovc, diplomirani ekonomist. Ker je, kot je znano, pred nedavnim v poslovni stavbi Iskre na Trgu revolucije 3 v Ljubljani začel obratovati skupni računalnik Iskre, takomenovani Iskra Delta 4780, in ker na ta računalnik prehajajo nove in nove vrste obdelav podatkov, smo med drugim zvedeli, da so bili v TOZD CAOP pripravljeni ustrezni računalniški programi ter, da je obdelava POPA – tako imenujemo obdelavo poslovnih partnerjev – že pripravljena za redno obdelavo.

V zvezi s tem smo zastavili nekaj vprašanj vodji tega podprojekta. Povemo pa naj, da nas je pri tem presenetila vehemenca tovariša Šinkovca, s katero nam je že kar na začetku poudaril naslednje: „V SOZD Iskre bi bilo smotno vpeljati enoten register poslovnih partnerjev. Ta je zdaj izdelan in predlagamo, da se izpeljava konkretne akcije za njegovo realizacijo zaupa DO Iskra Commerce in da se akcijo podpre v okviru združenih sredstev. Hkrati je potrebno izdelati celotni sistem medsebojnega komuniciranja v zvezi s poslovnimi partnerji vključno z izdelavo konkretnih organizacijskih predpisov.“

Kaj pa je pravzaprav narobe v Iskri? Zakaj pa je takomenovani enotni sistem poslovnih partnerjev sploh potreben?

V okviru znanega projekta ZISI smo med drugim odkrili tudi precejšnjo zmedo in neenotnost na področju označevanja poslovnih partnerjev, s katerimi poslujejo organizacije Iskre. Poglejte, ta čas v Iskri posamezne delovne organizacije pri svojem poslovanju uporabljajo različne načine označevanja poslovnih partnerjev, to je svojih kupcev in dobaviteljev, tako imajo, na primer, svoj sistem v Iskra Commerce, v DO Kondenzatorji v Semiču, v DO Iskra Delta, v treh kranjskih DO, v DO Avtoelektrika v Novi Gorici, svoj sistem imamo tudi mi v CAOP, pa še bi lahko naštevali.

Slabo je posebej to, da ti sistemi označevanja poslovnih partnerjev niso med seboj povezani in je zato nemogoče spremljanje zunanjih poslovnih partnerjev na ravni celotne SOZD Iskra. Seveda tu ni treba posebej poudarjati koristi, ki bi jih imeli, ko bi lahko občasno napravili pregled prodaje in nabave po kupcih in dobaviteljih tako, da bi z enotnim sistemom zajeli hkrati vse poslovne partnerje, s katerimi poslujejo vse organizacije Iskre.

V takšnem primeru bi lahko na primer vse poslovne partnerje celotne Iskre kadarkoli razvrstili po metodi ABC od največjega do najmanjšega oziroma kot plačnike po njihovi ažurnosti plačevanja obveznosti.

Brez enotnega sistema označevanja poslovnih partnerjev pa je takšna analiza ali nemogoča ali pa zelo težavna. Sprejemanje številnih poslovnih

odločitev v zvezi s poslovnimi partnerji pa je s tem neizogibno brez potrebne informacijske podlage.

Ali nam lahko pojasnite, kako to, da v Iskri na omenjenem področju obstaja tolikšna neenotnost in nered?

Za primer sem našel le nekatere izmed različnih sistemov označevanja poslovnih partnerjev, v resnici pa jih je še več, tako da je obseg tega nereda in zmede še večji, kot pa si morda mislimo zgolj na prvi pogled. Kako, da je prišlo do tolikšnega nereda?

Preprosto je to posledica dejstva, da je SOZD Iskra, kakršna je danes, nastajala v preteklih desetletjih postopoma z združevanjem različnih OZD, izmed katerih pa je vsaka imela svojo lastno zgodovino, svoje lastne navade in tradicijo in tudi organiziranost. Svojih že utečenih in preizkušenih navad, metod dela in tistega, kar je z njimi povezano, v največ primerih po združitvi posamezne OZD Iskre niso spreminjale, temveč so jih praviloma zadržale še vnaprej.

Tako so se razvili in obdržali različni sistemi v raznih delih Iskre, ki – gledano lokalno – kar uspešno delujejo.

Vendar, če želimo zgraditi integrirani sistem poslovnih informacij, ti sistemi pogosto enostavno ne gredo skupaj, saj v njih tudi pojmi niso poenoteni. Posledica takšne – označevalne – različnosti se kaže v tem, da OZD z različnimi sistemi med seboj praktično ne morejo komunicirati ali pa se ob tem znajdejo pred velikimi težavami.

Na kakšne pojme pri tem mislite? Problem medsebojnega komuni-

ciranja nastane naprimer že pri tem, kaj obsega pojem poslovni partner.

V našem projektu obravnavamo in omogočamo spremljanje treh vrst poslovnih partnerjev:

– vse OZD, ki so v sestavi SOZD Iskra

– domači poslovni partnerji so vse OZD s področja Jugoslavije (razen OZD iz SOZD Iskra)

– tuji poslovni partnerji so partnerji, ki imajo svoj sedež izven Jugoslavije.

Konkretno pa nam pomeni poslovni partner vsako pravno ali fizično osebo, s katero poslovno sodeluje katerakoli OZD iz SOZD Iskra. Naslednji problem je vsebina in format podatkov, ki jih hranimo v posameznem poslovnem partnerju. Tu gre za osnovne podatke o partnerju n.p.r. naziv, naslov, vrsta ipd., skratka podatke, ki se redkeje spreminjajo ter prometne podatke, n.p.r. vrednost nabave, vrednost prodaje ipd., torej podatke, ki se dinamično spreminjajo.

In, kako predlagate, da naj bi Iskrine organizacije, prešle na enotni sistem označevanja poslovnih partnerjev?

Predvsem naj poudarim, da vsaka sprememba utečenega sistema šifriranja zahteva ogromno dela. Že samo to pomeni za posamezne organizacije neredokdaj tolikšno obremenitev, da se tak prehod odrazi kot neke vrste poslovni stres za prizadete oziroma zainteresirane OZD. Temu pa se je treba, če je le mogoče, čim bolj izogniti.

Zavedamo se, da je nemogoče in nesmiselno pričakovati, da bi vsi opustili svoje utečene in kot smo že omenili, lokalno kar uspešne sisteme spremljanja poslovnih partnerjev ter prešli na enoten sistem.

Zato predlagamo, da bi problem rešili s pomočjo povezovalnih števil, Gre za 7-mesečno povezovalno številko, ki bi jo vsak lokalni sistem oz. register dodal v svoj zapis poslovnega partnerja in s pomočjo katere bi lahko logično povezovali vse lokalne sisteme z enotnim registrom poslovnih partnerjev. Ta register bo za vsakega poslovnega partnerja vseboval tudi matično številko organizacije iz Registra organizacij in skupnosti pri Republiškem zavodu za statistiko ter tako omogočal povezavo internih šifrantov tudi s širšim okoljem, saj je Register organizacij in skupnosti že povezan z registrom teritorialnih enot, registrom uporabnikov družbenih sredstev pri SDK, uporablja pa ga tudi Narodna banka, in carina.

Tak enoten sistem označevanja bi zahteval, da bi kdo skrbel zanj?

Seveda. Previdevamo, da bi vzdrževanje takega sistema potekalo na enem mestu v okviru SOZD. V posamezni OZD, ki se naprej uporablja svoj sistem, bi samostojno – kot doslej – odprli novega poslovnega partnerja z vsemi podatki, ki jih potrebujejo, vendar brez vpisane povezovalne številke. Od tega trenutka dalje bi lahko normalno poslovali s podatki o tem partnerju. Občasno – dnevno, tedensko – bi iz posamezne OZD poslali v SOZD podatke o poslovnih partnerjih, ki v njihovem sistemu še ne bi imeli vpisanih povezovalnih števil. V SOZD bi preverili in po potrebi dopolnili podatke o posameznem poslovnem partnerju, ga eventualno na novo odprli ter v OZD zanj javili povezovalno številko. Komuniciranje bi lahko potekalo po mreži s pomočjo diskete, magnetnega traku – pač odvisno od tehničnih možnosti.

Ali menite, da bodo Iskrine organizacije pokazale dovolj interesa za vaš predlog?

Menimo, da bi ga morale, saj bi enotni register poslovnih partnerjev pač koristil vsem, še posebej pa se kaže potreba po njem pri skupnih poslovnih akcijah na ravni SOZD kot celote. Pa tudi pri direktnem poslovanju posamezne OZD z določenim poslovnim partnerjem bi bila za to Iskrino OZD prav gotovo zanimiva informacija, koliko in kako ta partner posluje z ostalimi Iskrinimi OZD, kakšen plačnik je ipd. Da pa bi se Iskrine organizacije kar najhitreje vključile v tak register, se zdi da bi bila potrebna neka posebna akcija na ravni SOZD kot celote, saj bo ta sistem pokazal svoje prednosti in koristil šele tedaj, ko bodo vanj vključene res vse Iskrine organizacije.

Ne glede na nadaljnji potek te akcije, pa smo se TOZD CAOP in Iskra Commerce že dogovorili, da bodo vse obdelave, ki jih razvijamo in ki bodo tekale na Delti 4780, uporabljale enoten sistem označevanja poslovnih partnerjev.

Mladinci iz delovnih organizacij kranjske Iskre so obiskali hišo cvetja na Delti in se poklonili spomenu tovariša Tita. Ogledali so si tudi muzej „25. maj“ (sliki).

Mladinci so se udeležili praznovanja dneva mladosti

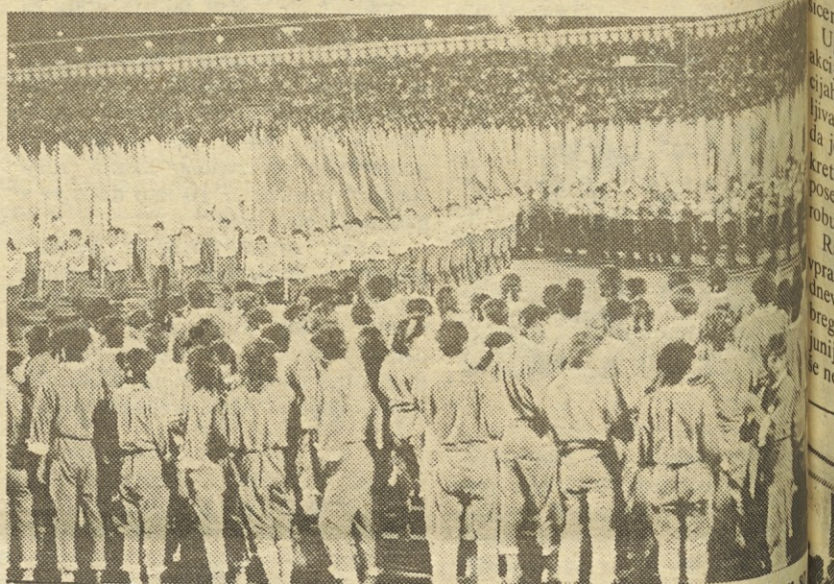
Tudi letos se je praznovanja dneva mladosti na stadionu JLA v Beogradu udeležila množica mladih iz vse Jugoslavije. Svoja mladostna hotenja so združili v barviti manifestaciji, ki je vsebovala igrivost, radost in spontanost...

Razdvojenost, ki je značilna za sedanjo mlado generacijo, je bila za ta dan nekoliko potisnjena ob stran. Simboli nastopov so govorili o pomladi, o rojčanju novega, boljšega. Morda so mladim pomenili novo spodbudo in okrepili njihovo zaupanje, da bo enkrat boljše v tej družbi, še posebej zanje, ki so najmanj krive

žrtve sedanje družbenogospodarske krize in razmer.

Zaključila se je torej letošnja štafeta mladosti, okrog katere so dva meseca zlivale želje in hotenja mladih iz vseh krajev naše domovine. Na cilju v Beogradu so jo pričakovali tudi Kranjčani, med njimi mladi Iskraši, ki so zaposleni v delovnih organizacijah Telematika, Kiberneta in Električna orodja. Z njimi je Brane Oblak, naš sodelavec, s svojo fotoaparatom. Nekaj njegovih uspešnih posnetkov s prireditve objavljamo.

K. Mlad

Na sklepni prireditvi je nastopilo približno 3500 mladih. Najboljši program izvedli pripadniki JLA.

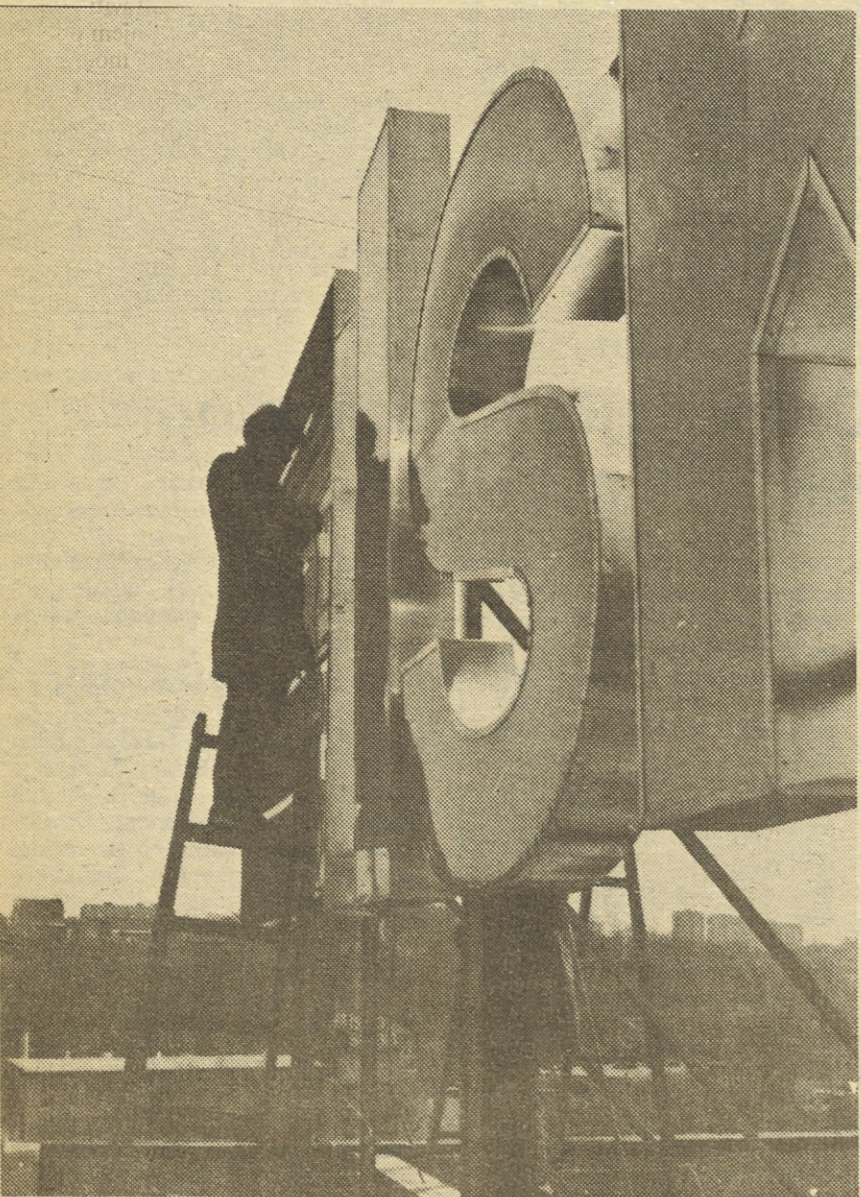
Če je torej stvar že tako daleč, bi morda povedali še kaj več o programski podpori za vodenje enotnega registra poslovnih partnerjev?

Obdelava je zasnovana interaktivno s pomočjo TOTAL-ove baze podatkov, s tem, da lahko vse iskane podatke izpisujemo na ekran ali pa tiskamo na papir.

Poleg osnovnega podprograma, s katerim lahko vnašamo ali spreminjamo osnovne podatke o posameznem poslovnem partnerju (gre za 19 različnih osnovnih podatkov) lahko s posebnim podprogramom poiščemo posameznega partnerja ter spreminjamo podatke o njem, če ne poznamo njegove šifre, poznamo pa šifro, pod katero je registriran pri Zavodu za statistiko. Če tudi te šifre ne poznamo, nam podprogram omogoča, da ga poiščemo po nekaj začetnih črkah njegovega naziva.

Naslednji podprogram nam omogoča, da izpišemo vse poslovne partnerje, sortirane po abecedi, šifrah ali po šifrah Zavoda za statistiko. Lahko osnovne podatke o partnerju vnašajo in spreminjajo le pooblaščen osebe – za vsak zapis hranimo informacijo, kdo je vnesel oz. spreminjal podatke – nam poseben podprogram omogoča, da ažuriramo podatke o pooblaščenih osebah, prav tako vnašamo in spreminjamo podatke vseh šifrantov, ki jih obdelava uporablja (panoge dejavnosti, prodajna področja, občine, vrste organizacij...).

Za konec lahko omenimo še, da je bila v zadnjih dneh aprila računalniška obdelava demonstrirana predstavnikom 19 DO oz. SOZD na področju kolegiju za ekonomiko.

Delavci Elmonta z Bleda so postavili napis „Iskra – Kibernetika“ na strehi tovarne v Savski Loki. Kmalu bo napis tudi na ljubljanski strani tovarne.

Sindikrat je za solidarnost, ne pa za potuho!

Ob obravnavanju rezultatov poslovanja Široke potrošnje v prvih treh mesecih letošnjega leta (kakšni so bili, smo poročali že v prejšnji številki glasila) je še posebej prevladovalo prepričanje, da tudi ti rezultati potrjujejo že nekajkrat izraženo zahtevo te družbenopolitične organizacije, da tako naprej ne gre več. Lanska izguba v dveh temeljnih organizacijah (v Sežani in Ratečah) sicer po obsegu ni zastrašljiva, vendar pa je svarično dogajanje, ki se je po zaključku lanskega leta nadaljevalo in z zamrznitvijo cen še stopnjevalo: DO kot celota je zato v prvem letošnjem kvartalu poslovala z izgubo (dobrih 40 milijonov dinarjev), pričakovati pa je še slabši rezultat v polletju.

Da planski rezultatov v Široki potrošnji. letos ne dosega, smo že poročali. Se posebej pa zaskrbljuje dejstvo, da za planiranim zastaja izvoz, ki bi moral biti — realiziran seveda — podoben. Sindikat je zato posebej poudaril, da je treba v bodočih mesecih največ pozornosti nameniti prav uresničevanju (zlasti konvertibilnega) izvoza, ki lahko zagotovi koliko toliko nemoten dotok potrebnih repromaterialov.

Sicer pa je seja koordinacijskega odbora sindikata, ki je bila v Škofji Loki v petek, 25. maja, potekala bolj v znatnem razpravi o usodi Široke potrošnje kot poslovne, organizacijske in solidarne celote.

Razprava ni stekla naključno, temveč ob obravnavanju stanja v Tovarni gospodinjstev aparatov v Ratečah in v Sežani. Elektroakustiki. Sindikalni delegati so se seznanili s solidarnostno akcijo za zagotovitev letošnjega regresa delavcev v Sežani in Ratečah, kjer teh sredstev zaradi lanske izgube sicer ne bi mogli zagotoviti.

Ugotovljeno je bilo, da je predlagana akcija stekla v vseh temeljnih organizacijah in da solidarnost nikakor ni vprašljiva. Vendar pa je bila izrečena graja, da je do današnjega položaja — konkretno v Ratečah — sploh prišlo; še posebej zato, ker se tam životarjenje na robu rdečih števk vleče že nekaj let.

Razprava seveda ni mogla mimo vprašanj, ki so jih povzročili tudi zapisi v dnevnem tisku. Ti niso obetali nič dobrega: zajamčene osebne dohodke s 1. junija, uvedbo družbenega varstva in nekaj ukrepov, ki Iskrašem v Rete-

čah razpoloženja seveda niso mogli popraviti.

Če nič drugega je v tem trenutku pač z gotovostjo znano, da zajamčenih osebnih dohodkov v Ratečah sicer ne bo, da pa o uvedbi družbenega varstva skoraj ni več dvoma — moči za sanacijo, znotraj Široke potrošnje in celotne Iskre je, kot vse kaže, premalo.

Člani KOS, ki so se večkrat zaustavili ob besedi solidarnost, so sicer vsestransko poudarjali pripravljenost svojih kolektivov, da tovarišem v stiski priskočijo na pomoč. V prvi vrsti pa je treba ozdraviti vzroke, ki so pripeljali do slabih rezultatov, da se težave ne bi več ponavljale.

»Solidarnost danes ni vprašljiva«, so poudarjali, »vendar pa je s potuho ne smemo zamenjati. Naša pripravljenost za pomoč temelji zgolj na pripravljenosti za spreminjanje razmer v vseh kolektivih in Široki potrošnji kot celoti!«

Sklep koordinacijskega odbora s tem v zvezi je bil, da morajo strokovne službe z vodstvom DO na čelu v najkrajšem času (do bližnjega posvetovanja družbenopolitičnih, samoupravnih in poslovnih delavcev Široke potrošnje) pripraviti smernice za izhod iz današnjega položaja delovne organizacije kot celote.

V nadaljevanju seje so se člani KOS dogovorili za zasedbo izvršilnih odborov delavskega sveta DO Široka potrošnje (predlagali jo bodo na prvi naslednji seji delavskega sveta Široke potrošnje), se seznanili s potekom priprav za bližnje športne igre delavcev Široke potrošnje in se dogovorili za aktivnosti pri oživiljanju dela komisij pri KOS. Strane Fleischman

Ustanovljena akcijska konferenca

Slednjič so komunisti, ki delujejo v osnovnih organizacijah ZK temeljnih organizacij Široke potrošnje, ustanovili tudi povezovalni organ na ravni DO — akcijsko konferenco ZK.

Ustanovni sestanek (ki je bil zaradi kar najmanjših stroškov povezan s sklicom komiteja Široke potrošnje za SLO in DS v petek, 25. maja v Škofji Loki) programa dela te oblike povezovanja komunistov še ni prinesel, čeprav so osnovne smernice njihovega dela jasne: komunisti se morajo kot člani družbenopolitične organizacije z vodilno idejno-politično vlogo v naši družbi vključiti v povezovanje, usklajevanje in zagotavljanje večje akcijske enotnosti organiziranih družbenih sil.

Ta odločitev, oz. smernice (ki jih bodo člani tega organa natančneje opredelili v delovnem programu) je še posebej velikega pomena v delovni organizaciji z med seboj prostorsko oddaljenimi temeljnimi organizacijami, ki tudi poslovno ne združujejo tolikšnega obsega funkcij; kot bi gospodarno povezovanje od njih terjalo.

Za prvega predsednika akcijske konference z dveletnim mandatom je bil izvoljen sekretar OO ZK Tovarne TV sprejemnikov na Pržanu **Andrej Cimerman**. Na ustanovnem sestanku je bilo dogovorjeno, da bodo v bodoče predsedniški mandati sledili po nomenklaturnem vrstnem redu tozdev Široke potrošnje. Pržanu bo tako sledil mandat sežanske Elektroakustike, nato pa se bodo zvrstili tozdi Antene, Elektromotorji, Montaža, Tovarna gospodinjstev aparatov, TOZD Prodaja, Raziskovalni institut in DSSS. Po dogovoru bo, kot že rečeno, predsedniški mandat trajal dve leti.

Stane Fleischman

Pričetek dela v postojnskem obratu predstavlja, kot je v pozdravnem govoru poudaril direktor Iskrinega tozda **Montaža Edvard Svetnik**, stopnico na poti tega kolektiva k cilju te tovarne: 20 milijonov dolarjev konvertibilnega izvoza in 1400 zaposlenih.

Že letos računajo, da bodo dosegli za 12 milijonov dolarjev izvoza in 4 milijarde dinarjev celotnega prihodka, kar glede na dosedanje samorastniško (kot je poudaril govornik) hitrost razvoja daje podlago za zaverovanost v dosegljivost začrtanih ciljev.

Prisrčen program ob otvoritvi so pripravile gojenke idrijske srednje vzgojiteljske šole pod vodstvom **Ivice Svetlik** in **Šarke Pišlar**, za zvočno »podlago« pa je poskrbel »Studio Iskra«, prav tako iz Idrije.

Stane Fleischman

Mikroelektronika naj uživa podporo vseh družbenih dejavnikov

Na 62. seji področnega kolegija za razvojno raziskovalno dejavnost SOZD Iskra, ki je bila pretekli petek v poslovni stolpnici Iskre v Ljubljani, so člani kolegija najprej obravnavali idejno zasnovo nadaljnje investicijske izgradnje DO Mikroelektronika „Mikroelektronika III“.

V obširni in plodni razpravi je kolegij soglasno ugotovil, da je moč elektronske industrije danes temeljni pokazatelj gospodarske moči kake države, saj je od nje odvisna raven vseh industrijskih vej in razvoj družbe kot celote. Prav zaradi tega mnoge države vlagajo velika sredstva načrtno za razvoj lastne mikroelektronske industrije.

Iskra je s skupnim organiziranim naporom vseh svojih DO izgradila najprej I. in nato II. fazo mikroelektronskih vezij, tako da je DO Mikroelektronika danes usposobljena za načrtovanje, procesiranje, testiranje in montažo vezij v petmikronski tehnologiji. Razvoj v svetu kaže, da se je Iskra pravilno odločila, vendar, danes tehnologija že prehaja v trimikronsko, zaradi česar je nujno potrebno vlaganje v tretjo fazo, da bi sledili razvoju v svetu.

Na seji so bili podrobno opredeljeni cilji, izvedba glede proizvodnje, načrt zmogljivosti, vzgoje kadrov ter raziskovalno razvojne dejavnosti. Prav tako je bil kolegij soglasen, da je potrebno zagotoviti tako devizna kot dinarska sredstva za izvedbo investicijskega projekta ter z grobo oceno virov sredstev, učinkov vlaganja ter načel za organizacijo projekta; to pomeni, da bo potrebno skleniti samoupravni sporazum, ki bo povezal SOZD ter druga sovlaganja v večje sisteme elektroindustrije in kovinsko

predelovalne industrije — ki bi moral uživati aktivno podporo družbenih dejavnikov v Jugoslaviji.

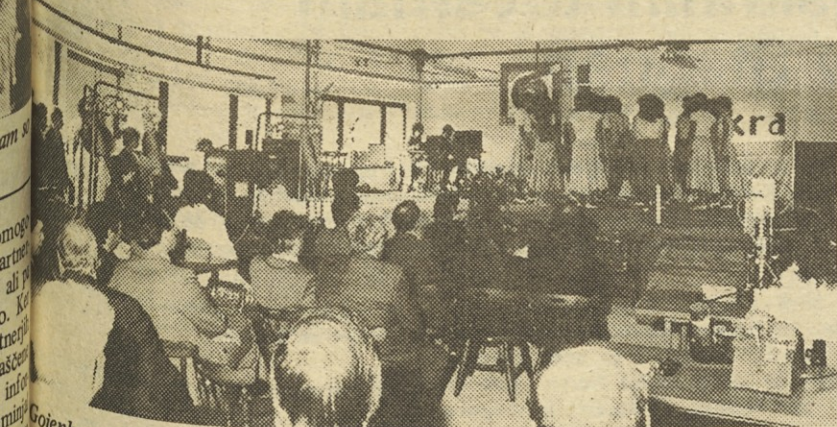
Sporazum bo predvideval tudi ustanovitev in delovanje ustreznega poslovnega konzorcija udeleženk v projektu, sam projekt pa bo moral biti voden profesionalno v SOZD Iskra. Nato je kolegij obravnaval Poročilo o razvojnoraziskovalni dejavnosti v SOZD Iskra za leto 198, pri čemer je kritično ugotavljal, da so trendi vlaganj v razvojno raziskovalno delo relativno manjši kot prejšnja obdobja, da se zlasti investicijska vlaganja v raziskovalno razvojno opremo občutno zmanjšujejo, tako da je opremljenost na enega RR delavca tako nizka, da inozemska podjetja vlagajo v opremo letno toliko kot je pri nas celotna RR oprema na delavca; Premalo vlagamo tudi v izobraževanje RR kadrov, Iskra pa dobiva tudi vedno manj bančnih kreditov za RR delo, organiziranost pa je postala tako v RR sferi kot tudi v drugih ozko grlo, ki zavira nadaljnji razvoj Iskre. Število zaposlenih v RR dejavnosti je pre nizko v primeri s konkurenčnimi podjetji v inozemstvu, nagrajevalje RR delavcev pa milo rečeno, nestimulativno.

Prav tako je še vedno premajhen pretok oziroma izmenjava kadrov s fakultet v proizvodnji in obratno, padlo pa je tudi število sprejetih investicijskih predlogov in njih vrednost, pa tudi število patentov je še vedno občutno pre nizko. Še vedno je premalo tudi inovacijske strokovne literature.

Dogovorjeno je bilo, da je potrebno o teh in drugih odprtih vprašanjih razpravljati tako na VII. internem posvetovanju o problemih razvojno inovacijske dejavnosti v SOZD Iskra, kot tudi sprejeti ustrezne zaključke, ki bi jih posredovali v obravnavo in sprejem DS SOZD Iskra.

Poleg zgoraj navedenih pa je treba spregovoriti tudi še o naslednjih rešitvah: združevati naj bi sredstva namensko za RR opremo, ki bi jih DO vlagale po vnaprejšnjem dogovoru in to po možnosti tudi devizna sredstva. Tako bi lahko organizirali tudi skupno iskanje dovoljenj za RR opremo v imenu celotne Iskre. Po drugi strani pa je treba ne le bolj izpostaviti vprašanje organiziranosti v letošnjem poročilu, ampak tudi pripraviti model rešitve, čeprav bi bil še tako nepopoln.

mak

Gojenke srednje vzgojiteljske šole iz Idrije so ob otvoritvi obrata pripravile prisrčen program.

Proizvodnja lužnih črpalk v Postojni

tudi predsednik izvršnega sveta skupščine občine Postojna **Franc Glažar**.

V soboto, 26. maja, so v nekdanjih prostorih Javorjeve temeljne organizacije Oles slavnostno odprli obrat idrijske TOZD Montaža za proizvodnjo lužnih elektromotornih črpalk. Otvoritev je hkrati predstavljala zaključek prenosa te proizvodnje iz obrata v Hotedršici, kjer zaradi omejenih prostorskih možnosti te proizvodnje niso mogli optimalno razširiti.

Na približno 700 kv. m čistih proizvodnih površin je za poslednjih 42 delavcev iz Postojne, postopno pa se bo število zaposlenih podvojilo in doseglo predvidenih 100.

Hkrati bo naraščal tudi obseg proizvodnje črpalk, ki jih domači in tuji proizvajalci vgrajujejo v pralne in posilne stroje; začetna proizvodnja 700 tisoč kosov bo tako narasla na 1,2 milijona kosov. To bo omogočilo tudi znaten porast izvoza teh izdelkov, saj se bo današnjih 300 tisoč dolarjev izvoza kar početrilo.

Od naložbe, ki je veljala 20 milijonov dinarjev (popolnoma so prenovili nekdanje prostore Javorjevega tozda, kar je bila najugodnejša možnost za kar najcenejšo preselitev proizvodnje) je torej moč pričakovati še precejšnje koristi, pa tudi nova delovna mesta za zaposleno delovno silo iz postojnskega področja (kar je v nagovoru poudaril

V soboto, 26. maja, so v Postojni odprli obrat spodnjeidrijske Montaže. V preurejenih prostorih nekdanje mizarske delavnice Javorjevega tozda Oles bodo proizvajali lužne črpalke za domači in tuji trg. Na otvoritvi so prisostvovali številni predstavniki družbenopolitičnega življenja občine Postojna, predstavniki SOZD Iskra in seveda člani matičnega spodnjeidrijskega kolektiva.

DOPISUJTE V NAŠE GLASILO

SOZD Iskra, Izobraževalni center, Ljubljana

razpisuje

specialistično izpopolnjevanje strokovne izobrazbe po programu:

ODLOČANJE O TRŽNEM POSLOVANJU ORGANIZACIJE v času 4., 7., 8. in 9. 6. 1984

Specialistično izpopolnjevanje z uporabo računalnika, spremljevalca sodobnosti, ki bo prvič uporabljen v programu izobraževanja delavcev v mednarodnem poslovanju Iskre, je namenjeno udeležencem 4. zunanjetrgovinske šole v Iskri.

Vodenje poslovanja v konkurenčnem boju je izredno zahtevna naloga. Simulacija odločanja z metodo „Poslovna igra“ bo omogočila, da bodo udeleženci odločali o poslovanju podjetja, spoznali posledice odločitev in jih tudi popravljali. Rezultate poslovanja bodo primerjali s plani poslovanja, ki bodo izdelani za obdobje treh let v naprej. Poslovna igra bo dala odgovor katera skupina udeležencev je bila najuspešnejša pri vodenju podjetja v istih pogojih tekmovanja med enakimi podjetji.

VSEBINA:

1. Obrazložitev zasnove igre
2. Oblikovanje politike podjetja in konkretizacije letnih planov
3. Izvajanje simulacije

NOSILEC PROGRAMA:

SOZD Iskra, Izobraževalni center, Ljubljana

VODJA PROGRAMA:

Bogdan PELC, dipl. ekon.

ČAS IN KRAJ:

S programom specialističnega izpopolnjevanja bomo pričeli 4. 6. 1984 ob 14. v poslovni zgradbi DO Iskra Avtomatika, Ljubljana, Stegne. Zaključek seminarja predvidevamo 9. 6. 1984 ob 14.

CENA:

V ceno 6.700 so vključeni vsi stroški izobraževanja. Za navedeno ceno bodo TOZD prejeli račun na podlagi podpisane prijavnice. Potne stroške si uredijo udeleženci v svojih TOZD, oz. DSSS.

PRIJAVE:

Prijavnice pošljite najkasneje do 31. 5. 1984 na naslov: SOZD Iskra, Izobraževalni center, Ljubljana, Trg revolucije 3, Sonji Vrhovec.

Podrobnejše informacije o vsebini izpopolnjevanja lahko dobite na tel. št.: 061/222-212.

Novi stroji za izdelavo zahtevnih orodij

Orojdarna v DO Iskra Kibernetika v Kranju je v maju vključila v proizvodnjo štiri sodobne stroje za izdelavo zahtevnih orodij. Z novo opremo bo ta temeljna organizacija, ki ima sicer dokaj iztrošen strojni park, lažje izpolnila poostrene zahteve pri izdelavi orodij za majhne sestavne dele.

Struktura orodij, ki jih naročata Iskra Kibernetika in Iskra Telematika, se je spremenila. Včasih je Orojdarna izdelovala največ orodja za izdelavo elektromehanskih sestavov (za števec, ploščati rele, koordinatni stikalnik, stikala ipd.), to so bile predvsem razne štanice.

Današnji proizvodni program Orojdarne pa obsega orodja za izdelavo večjih ogrodij in okrovov ter orodij za izdelavo majhnih plastičnih delov. Plastični deli morajo biti natančno izdelani, zato so tudi orodja (npr. kokile) dosti bolj zahtevna. Prenosi tehnologije za proizvodnjo števcov v Tunizijo in Kolumbijo so povzročili večjo proizvodnjo drobnih sestavnih delov v Tovarni sestavnih delov. Delavci Orojdarne so komaj še zmogli izdelati naročena orodja.

V okviru naložbe v razširitev in posodobitev proizvodnje števcov je Orojdarna maja letos dobila štiri nove stroje, s katerimi bodo odpravljena nekatera ozka grla v proizvodnji orodij. Pomembno pridobitev pomenita dva koordinatna brusilna CNC stroja, ki ju je izdelala švicarska firma Hauser.

Nov rezkalni stroj MAHO je izdelan v Nemčiji. Koordinatna brusilna stroja in rezkalni stroj bodo v Orojdarni uporabljali za izdelavo orodij zapletenih oblik. S programiranim delom bodo skrajšali čas izdelave in dosegli večjo točnost orodij. Tudi nov elektroerozijski stroj ima avtomatsko menjavo elektrod, opremljen je z generatorjem za doseganje polirane površine

Pri montaži sodobne opreme v proizvodnjo Orojdarne so sodelovali tudi tuji monterji

pri izžiganju. To je pomembno predvsem za zobnike, ki jih ne morejo ročno polirati. Tako bodo sedaj odpadle dodatne obdelave.

Nova oprema bo namenjena tudi boljšemu vzdrževanju strojev v Tovarni sestavnih delov, predvsem pa bo namenjena povečanju proizvodnje števcov. Orojdarna bo obnovila tudi rezkalne in brusilne stroje ter strojuvne v obstoječem strojnem parku. Novo opremo naj bi kupili na domačem trgu, saj je uvoz tovrstne opreme vse bolj omejen.

Alojz Boc

Uresničiti letni proizvodni načrt

„Čeprav smo letos bistveno bolje začeli s proizvodnjo v naši TOZD kot lani, smo se kljub temu v letošnjem prvem trimesečju srečevali s številnimi težavami, ki so nam onemogočale boljše proizvodne rezultate,“ meni v.d. direktorja TOZD Elektronski kondenzatorji Slavko Malešič.

Po njegovem je na prvem mestu problematika oskrbe z reprodukcijskim materialom, ki je še kar najprej prisotna in ni videti, da bi se v prihodnje zmanjšala, v kolikor seveda ne bodo bistveno povečali izvoza na konvertibilno tržišče. Kljub temu se jim je posrečilo zagotoviti ključne reprodukcijske materiale, pri čemer so se tudi posluževali izposojanja materiala med TOZD v delovni organizaciji

VIII. SREČANJE MLADIH TEHNIKOV SLOVENIJE

Nad 300 mladih tehnikov v Novi Gorici

Mladost v mladem mestu, bi tudi lahko poimenovali letošnje osmo srečanje mladih tehnikov Slovenije, ki je bilo pretekli petek in soboto v Novi Gorici. Prek 60 tekmovalcev iz vseh slovenskih regij, članov raznih krožkov in klubov, si je izbralo geslo za letošnje tekmovanje „Pionirji, veselo na delo“, vsebinsko pa je bil dan poudarek dosežkom mladih na področju kmetijstva in energetike ter izkoriščanju odpadnih surovin in varstvu okolja.

Že v lanskem letu, posebej pa letos, so v programe srečanj vnesli nove vsebine, ki potrjujejo zahtevo, da se je potrebno odtrgati od utečenega stanja, ki se kaže v ročnem delu ter vnesti takšne dejavnosti, ki so tehnično in intelektualno zahtevnejše, da imajo politehnično vsebino in dajejo možnosti za inventivno delo.

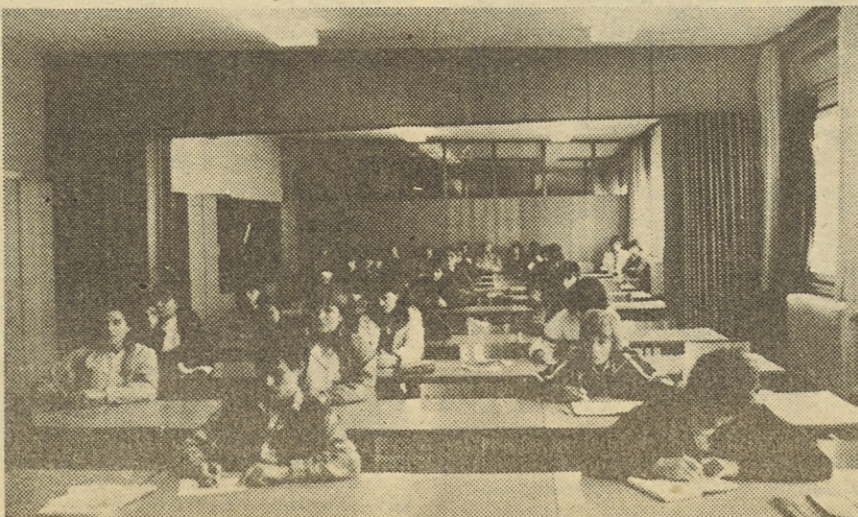
Srečanja mladih entuziastov Slovenije prispevajo k medsebojnemu spoznavanju učencev, ki se v kroških klubov mladih tehnikov udeležujejo kot fotografi, modelarji, maketarji, fiziki, energetiki, inovatorji, strojniki, agrotehniki, radioamaterji, konstruktorji itd.

Skupina tridesetih mladih strokovnjakov je prvi dan začetka srečanja obiskala tudi našo novogoriško Iskro. Tako skrbno, kot so si prav oni ogledali proizvodne postopke nastajanja alternatorjev in malih zaganjalnikov, si doslej gotovo ni ogledal še nihče izmed zunanjih obiskovalcev Iskre.

To je sicer povsem razumljivo, saj je mlade tehnike po ogledu čakalo še reševanje zahtevnega testa prav na temo proizvodnje zaganjalnikov in alternatorjev ter zgodovine in samoupravne organiziranosti Iskre.

Po ogledu dveh tovarn, so se v dvorani delavskega samoupravljanja seznanili še z zgodovino Iskre - Avtoelektrike, njenim nastankom in razvojem ter organiziranostjo. Za tem pa je sledilo reševanje testov, odgovori pa so bili presenetljivo dobri, kar je nedvomno najboljša potrditev njihove zainteresiranosti za tehnične dosežke v Iskri - Avtoelektriki.

Marko Rakušček

Mladi tehniki rešujejo teste.

pa tudi pri zunanjih organizacijah zdrženega dela.

Kljub temu pa jim je ves čas primanjkovalo določenih materialov. Toda pomanjkanje le-teh ni bilo tolikšno, da bi povzročalo večje zastoj v proizvodnji, vseeno pa je le vplivalo na uresničitev realizacije proizvodnje. Tako je bila zato proizvodnja večkrat prekinjena in delovni proces ni potekal enakomerno. Vse to pa je vplivalo na količino izdelanih kondenzatorjev, ki bi bila lahko ob normalni oskrbi z reprodukcijskim materialom precej večja.

Seveda pa je pomanjkanje posameznih materialov povzročilo tudi zaostanke pri dobavi izdelkov tako tujim kot domačim kupcem. To je seveda povzročalo določene težave kot nespoštovanje dobavnih rokov in podobno. Ko pa so v TOZD dobili določen material, so začeli izdelovati kondenzatorje tako rekoč čez noč, s čimer so seveda spet prekinjali normalen potek proizvodnje. Toda težave niso bile samo v pomanjkanju reprodukcijskega materiala, temveč tudi v tem, da se je občutno poslabšala kvaliteta reprodromaterialov, predvsem metaliziranih folij. To pa je povzročalo dodatne težave v proizvodnji, saj je poleg vpliva na kvaliteto in količino izdelkov to prineslo tudi povečan izmet in s tem večje stroške proizvodnje.

V prvem trimesečju so se v TOZD Energetski kondenzatorji srečevali še z drugim velikim problemom in to je s premajhnimi zmogljivostmi proizvod-

nje, saj bi lahko namreč prodali večje količine kondenzatorjev kot pa so jih trenutno sposobni izdelati. Naročili so imeli namreč dovolj tako za izvoz kot za domači trg, vendar pa takšno stanje žal še vedno traja.

Svoj letošnji plan proizvodnje so namreč zasnovali na novih strojih in ostali opremi, s katerimi bi lahko izdelali večje količine kondenzatorjev kot lansko leto. Vendar pa v prvem trimesečju še vedno niso dobili nobene novega proizvodnega stroja, s čimer so seveda izgubili na času, ki ga nikakor ne morejo nadomestiti.

„Iz povedanega je razvidno,“ meni Slavko Malešič, „da smo se v prvem četrtletju v naši TOZD srečevali z raznovrstno problematiko in da se vse omenjene težave več ali manj vlečejo tudi naprej. Zato bomo morali v naši TOZD najprej storiti vse, da se bodo omenjene težave čim manj odrazile na rezultatih proizvodnje in nato vplivati tudi na ostale činitele. Tako bomo morali še vedno delati preko rednega delovnega časa, ob prostih sobotah in tudi ponoči, da bomo vsaj delno zmanjšali izpad količinske proizvodnje. To pa seveda terja večjo angažiranost slehernega v naši TOZD, da sleherni v okviru svojega dela in svojih zmoglosti da svoj prispevek k čim večji proizvodnji ob čim manjših stroških. Le skupno in z združenimi močmi bomo lahko uresnili cilje, ki smo si jih zastavili z gospodarskim načrtom za letošnje leto.“

D.Ž.

DRAGOCENA ELEKTRIČNA ENERGIJA

Nov kabel za dovod električne energije Iskrinim tovarnam v Stegnah

Število industrijskih objektov Iskre na industrijskem kompleksu Stegne, kot običajno rečemo, se je v zadnjih nekaj letih hitro povečevalo in s tem tudi potrebe po infrastrukturnih objektih, ki morajo zagotavljati nemoteno obratovanje proizvodnih naprav in vzporednih dejavnosti.

Skrb za izgradnjo in nemoteno obratovanje infrastrukturnih naprav je odgovorna naloga, ki jo zelo uspešno opravlja Iskra Invest Servis. Gre za skupne zadeve, pri katerih je mogoče smotno in s tem racionalno obratovanje zagotoviti z enotnim upravljanjem oziroma vodenjem.

Med take skupne zadeve sodi tudi področje energetike, to je oskrbovanje s potrebno toploto in električno energijo in komprimiranim zrakom. V ta namen ima Iskra v Stegnah lastno toplotarno, postajo za komprimiran zrak in skupno transformatorsko postajo.

V današnjem prispevku bi se omejili na problematiko oskrbovanja z električno energijo, ki postaja vse bolj dragocena, zato naj bi bila tudi poraba čim bolj smotna. Iskra ISE je nadzorom novih gradenj lahko do neke mere predvidevala in usklajuje potrebe po tej energiji, nima pa pregleda nad instaliranjem novih strojev in naprav, podaljševanjem obratovalnega časa in podobno, kar pa lahko bistveno poveča potrošnjo električne energije in poruši ranovesje.

To seveda pomeni dodatno težavo pri reševanju težav okoli nemotene oskrbe s to energijo in donekle negiranje vseh prizadevanj sodelavcev Iskre ISE, da bi bila poraba v mejah odobrenih količin. Iskra ISE je z dogovorom med porabniki dosegel, da so se z zamikom vklopov zmanjšale tako imenovane vršne obremenitve, še več pa si obetajo od uvedbe računalniškega krmiljenja vklopov, ki je v pripravi.

Toda Iskra ISE lahko nadzoruje le do potrošnega mesta dovedeno električno energijo in zato prihaja včasih do težav, ko poraba preseže dogovorjeno količino, kar dobavitelj strogo kontrolira. To je tudi nujno potrebno, saj je RTP Šiška med najbolj obremenjenimi v Sloveniji in bi sicer lahko kaj hitro prišlo do razpada sistema, kar bi bila prava katastro-

fa, saj je na tem področju največ ljubljanske industrije.

Po drugi strani pa zaradi tega prihaja do preobremenitev glavnega dovodnega kabla in Iskra ISE je moral »čez noč« izdelati načrt investicije v nov kabel. To pa predstavlja poleg pridobivanja številnih dovoljenj in priprave dokumentacije tudi precejšnje stroške. Ni moč trditi, da je ta investicija nepotrebna, morda pa bi jo lahko z bolj smotnim načrtovanjem še nekoliko odložili.

O pomanjkanju resnosti in prizadevanosti pri uvajanju in racionalizaciji porabe električne energije pričajo rezultati nedavne pismene ankete, po kateri bi morali priključno moč v Stegnah povečati še za 1100 kW, to pa pomeni za okoli 30 milijonov dinarjev dodatnega prispevka. Malo čudno, kajne, v času skupnih prizadevanj za zmanjšanje porabe električne energije, čeprav vemo, da bo še v letošnjem letu aktiviranih nekaj investicij.

Kako resno je mišljen poziv k racionalizaciji porabe električne energije oziroma k varčevanju, dokazuje tudi odlok Mestnega sveta Ljubljane, da morajo vsi veliki porabniki električne energije imeti posebnega izprašane strokovnjaka za vodenje energetskih procesov, s ciljem, da bi bila poraba res racionalna. Iskra ISE bo usposobila takega strokovnjaka za industrijski kompleks v Stegnah.

Na koncu še to, da je v pripravi odlok, po katerem bo določena dovoljena količina porabljenе energije na enoto družbenega proizvoda, ki bo začel predvidoma veljati še v letošnjem letu. Torej ne razsipajmo z energijo, preverimo racionalno porabo in s tem preprečimo, da bi morda odlok negativno vplival na proizvodnjo in bi nas prisilil, da bomo šele takrat mrzlično iskali rešitve, ki zaradi tega ne morejo biti optimalne.

R. N.

DO AVTOELEKTRIKA

Letna konferenca mladih

Mladi iz novogoriške Iskre Avtoelektrika so mesec mladosti obeležili na enega najlepših možnih načinov. Zbrali so se na letni programski konferenci, bila je minulo sredo, pregledali so opravljeno delo in si zadali naloge za v bodoče. Na konferenco so povabili tudi goste iz novogoriške konference mladih ter pomočnika glavnega direktorja Roberta Žerjalu.

Predsednik mladih Avtoelektrike Boris Švagelj je najprej predal besedo Robertu Žerjalu. Ta je predsednikom iz osnovnih organizacij in drugim članom ZSMS (manjkali so le predstavniki tolminske Iskre) spregovoril o trenutnem gospodarskem položaju v tej delovni organizaciji.

Poudaril je, da bo potrebno še bolj nadaljevati prizadevanja za pospeševanje izvoza, prodajo rezervnih delov in kar najbolj upoštevati zahteve kupcev izdelkov Avtoelektrike.

Pereč problem je, kot je poudaril pomočnik glavnega direktorja, iztrošenost strojnih kapacitet, saj so le te v povprečju amortizirane skoraj 95 %. Ker so proizvodni prostori do neke mere sanirani, bo še naprej glavna naloga na avtomatizaciji delovnih mest.

Hkrati pa seveda ne gre pozabiti na družbeni standard, predvsem je tu mislil na razširitev družbene prehrane, tako kuhinje, kot jedilnice ter probleme letovanja.

Na tem področju se že kažejo svetlejši obrisi, saj se odpirajo lepe možnosti za izgradnjo počitniških kapacitet na puljskem območju. V sprednjem vseh bodočih nalog pa je priprava plana razvoja Avtoelektrike do leta dva tisoč.

V nadaljevanju je Robert Žerjal svoja razmišljanja posvetil vlogi in položaju mladih v delovni organizaciji. Starostna struktura se je v zadnjem času močno dvignila, prek 30 let dosega, zato mora biti pomlajevanje kolektiva skrbno prisotno. Prve rezultate so zabeležili že letos, saj so razpisali nad 120 štipendij, to pa je tudi v občinskem merilu krepko v vrhu.

„Mladi ste tisti, ki hočete nove, drzne premike, sposobni mladi morate prevzeti ključna mesta in peljati kolektiv še večjim uspehom naproti“ je zaključil Robert Žerjal in izrazil željo, da bi se na takem srečanju morali dobivati vsaj enkrat v vsakem kvartalu in se tako pomeniti, kot na tej konferenci.

Marko Rakušček

PRED DNEVOM ISKRE — DNEVOM BORCA

V Zajčji dobravi bo zapel Iskrin pevski zbor iz Kranja

Gotovo ste opazili, da objavljamo tokrat v našem tedniku vabilo na prireditvi ob dnevu borca in dnevu Iskre, ki bo, kot je znano, v soboto, 30. junija v Zajčji Dobravi pri Ljubljani. Organizator prireditve je Iskrina tržna delovna organizacija Iskra Commerce.

Na prireditvi bo zapel Iskrin pevski zbor iz Kranja, ki ga tudi predstavljamo.

V kranjski Iskri so pevski zbor ustanovili leta 1971. Sprva je bil to moški pevski zbor, prvič pa je nastopil na slovesnem zasedanju delavskega sveta ob 25-letnici kranjske tovarne. 10 let delovanja je zbor proslavil 18. decembra leta 1981 v dvorani Iskre na Laborah, in sicer z jubilejnim koncertom. Zbor je takrat zapel 21 skladb domačih avtorjev. Večinoma so bila to dela zbrana iz repertoarja preteklih sezon. Zbor je prejel ob tem jubileju priznanje Zveze kulturnih organizacij, hvalilna konferenca Iskre Elektromehanike pa je 12 pevcem izročila knjižna darila. Ob tej priložnosti je ZKO Slovenije podelila posameznim pevcem Galusove značke — 14 bronastih za 5 do 15 let delovanja, 10 srebrnih za 15 do 25 let delovanja in 3 zlate značke za delovanje na glasbenem področju nad 25 let.

Med 10-letnim delovanjem je imel zbor več kot 110 nastopov. Pel je na vseh proslavah v Iskri v Kranju, sodeloval je na vseh pevskih revijah v občini Kranj, že po tradiciji pa se

udeležuje tudi Pevskega tabora v Šentvidu pri Stični. Seveda je nastopal tudi drugod po Sloveniji, večkrat pa je zapel tudi koroškim Slovencem. Tradicionalen je postal tudi njegov nastop na predvečer slovenskega kulturnega praznika v Kranju pred Prešernovo hišo. Zbor je imel tudi več samostojnih koncertov, nekaj tudi z Iskrino folklorno skupino.

Ob jubilejnem letu je zbor ob slovenskem kulturnem prazniku prejel za uspešno delo tudi Prešernovo plaketo. Do leta 1981 je bil to le moški pevski zbor, že naslednje leto pa so se Iskrinim kranjskim pevcem pridružile tudi ženske. Kot mešani pevski zbor so prvič nastopili ob slovenskem kulturnem prazniku leta 1982, drugič pa mesec dni pozneje na občinski reviji. Kot mešani zbor je v tem poltretjem letu nastopil 27 krat, od tega je imel 8 samostojnih koncertov, preostalo pa so bile razne proslave in prireditve.

Mešani pevski zbor sestavljajo delavke in delavci iz treh delovnih organizacij — Kibernetike, Telematike in ERO. Zbor goji slovensko narodno, borbeno, delavsko in umetno pesem, začel pa je posegati tudi po pesmih drugih narodov. Predsednik zbora je Lojze Florjančič, dirigent je Marko Studen, korepetitorja pa sta Anica Pajkič in Milan Bajželj.

Tisti, ki smo Iskrin pevski zbor iz Kranja že slišali, vemo, da lepo poje, prepričani pa smo, da se bo izkazal tudi 30. junija na prireditvi v Zajčji Dobravi. LD

OBVESTILO

V sredo, 6. junija 1984 bo od 8. do predvidoma 15. v Ljubljani, Trg revolucije 3, v sejni sobi v pritličju poslovne stavbe SOZD Iskra

Tretje posvetovanje o elektromehanskih elementih

Namen posvetovanja je podrobneje seznaniti delavce v Iskri z elementi ISKRINIH programov, s posebnim poudarkom na novostih. Na posvetovanju bo preko referatov, priložnostne razstave in posterjev predstavljen celoten proizvodni program elektromehanskih elementov.

Vabimo vse, ki se za to področje ISKRINEGA proizvodnega programa zanimajo, da se udeležijo posvetovanja.

PROGRAM

- 8.00 Otvoritev posvetovanja
Izvolitev delovnega predsedstva
Uvodna beseda
- 8.15 Referati
F. MLAKAR: Standardi s področja elektromehanskih elementov
S. KAVKLER: Elektromehanski in mehanski deli — perspektiva do leta 2000
A. ZELEDNIK, A. PETREŠIN: Pregled problematike potrošnje in proizvodnje elektromehanskih elementov v Iskri
D. OGNJANOVIC: Pregled preizkušanja elementov v SOZD ISKRA
TOMINC B.: ZEMLIČ Z.: Sistem za ugotavljanje kakovosti elementov ocenjene kakovosti IS 9000
P. ZUNO: Statistična obdelava merilnih podatkov z računalniškim sistemom 1022
BIZJAK M.: Kriteriji za izbiro kontaktnih elementov v nizkonapetostni stikalni tehniki
REMSKAR M.: Uporaba umetnih mas pri el. meh. elementih
- 11.30 — 11.00 Odmor
- 11.00 Referati in koreferati
SEBENIK F.: Razvoj elektromehanskih komponent v DO AVTOMATIKA
VRHOVEC M.: Časovni releji kot elementi avtomatizacije
POŽUN S.: Družina konektorjev po IEC 602 (DIN 41 612)
CERNOŠ L.: Univerzalni sistem ohišij za vgradnjo elektronike v zaščiti IP 20 do IP 65
PAVŠIČ S.: Elektromehanski elementi v namenski proizvodnji
JERONČIČ J.: Elektromehanski elementi za telekomunikacijske sisteme
VERLIČ: Elementi nizkonapetostne stikalne tehnike
TAVŽES R.: Elektromehanski sestavni deli IEVT
CIMPERMAN J.: Večplastno tiskano vezje
SELIGER M.: Prispevek k problematiki elektromehanskih elementov
PROSTOR E.: Elektromehanski sestavni deli IEZE
- 14.30 Zaključek

Na občnem zboru kluba štipendistov Iskre

Tako kot za vsak drug Klub ali društvo, pomeni tudi nam občni zbor dogodek, ko se oceni preteklo delo, postavi nove cilje ter izvoli novo vodstvo.

V inenu Iskre je navzoče štipendiste pozdravil Boris Mužič član KPO za kadre in izobraževanje v SOZD Iskra. V krajšem govoru je podal stališča Iskre do štipendistov in njihovega izvenšolskega udejstvovanja. Dotaknil se je tudi novih izobraževalnih programov in nam posredoval Iskrine izkušnje z njimi. Poudaril je, da je vsako širjenje teh programov in uvajanje novih področij zgolj preobremenjevanje študentov in dijakov, rezultat pa so ozko specializirani kadri, ki svojega znanja sproti ne dopolnjujejo. Tako so premalo izkoriščeni, oz. neuporabni.

Boris Mužič je izrazil potrebo industrije po mladih s širokim a uporabnim znanjem. To znanje bo nujno poglabljati in dopolnjevati, saj je zaradi hitrega napredka tehnike to postala življenjska nujnost. Omenil je tudi pomembnost povezovanja štipendistov s svojimi TOZD preko praks in diplomskih nalog. S tem si bodoči strokovnjak nabere izkušnje ter se že med študijem usmeri v naloge, ki ga čakajo. S kvalitetnim diplomskim delom pa lahko veliko pomagajo svoji delovni organizaciji.

Boris Mužič nam je povedal, da Iskra kreativno sodeluje pri zasnovi novih programov usmerjenega izobraževanja za visoke šole. Pri svojih stališčih Iskra tudi vztraja saj je uspešnost industrije edini pravi pokazatelj o usposobljenosti kadrov. Daso besede tov. Mužiča razumeli in se z njim strinjajo so štipendisti pokazali z dolgim aplavzom.

Poročilo o delu in akcijah v preteklem letu je podal dotedanji predsednik kluba Stojan Gorup. Ugotovil je, da je bilo celotno leto za klub uspešno kljub nekaterim problemom, ki klub stalno spremljajo.

V okviru seznanjanja štipendistov z Iskro in njenimi DO, smo imeli ekskurzije v Iskro-Telematiko in Kibernetiko, s štipendisti in mladinci semiške Iskre smo obiskali Tovarno radijskih sprejemnikov v Sežani. Zelo zanimiv je bil tudi obisk RTV hiše v Ljubljani.

V sodelovanju z Iskrino INDOK službo smo imeli predavanje o možnostih pridobivanja informacij. Iz Iskre Elektrozveze smo povabili strokovnjaka, ki nam je predaval o praktičnih problemih v VF tehniki. Tečaj iz praktične elektronike, ki smo organizirali je pokazal, da je med štipendisti mnogo takih, ki se za elektroniko resno zanimajo, a nimajo dovolj izkušenj.

Na raznih delovnih akcijah v klubskih prostorih smo: dopolnili električno instalacijo, izdelali mizo za strojno delo, montirali knjižne police, sestavili zvočne omarice, dopolnili delovne mize s podstavki za instrumente, popravili termoakumulacijsko peč, uredili klubsko knjižnico in še mnogo drugega. Aktivni člani so sortirali prejete materiale, in razdeljevali le-te, čistili prostore, popravljali instrumente in orodja, obiskovali DO in iskali materiale, kakor tudi instrumente.

Za potrebe klubskega dela smo člani izdelali: generator funkcij, kvalitetne usmernike, razstavni pano ter več manjših a koristnih aparatov. Sestavili in kalibrirali smo tudi osciloskop do 15 MHz, za katerega je večino delov prispevala Iskra iz Horjula. Klubski instrumentarij smo dopolnili še z nekaterimi orodji ali instrumenti. Tako smo pridobili: dva instrumenta Digimer 30, Unimer 30, VH in NF generator HP swep signal generator JEROLD, NF signal generator MARCONI, mikrovalovni merilec moči HP, osciloskope TEKTRONIX, FRT, dva cevna mV-metra, vzvodne škarje ter drugo drobno orodje in merilni pribor.

Tudi računalnikarji so končno prišli na svoj račun z ZX 81. Štipendisti smo v prostem času izdelali veliko zanimivih izdelkov in jih 5 razstavili lani decembra v avli Iskre PPC za kar smo prejeli veliko pohval in spodbud. Ob tej priliki se zahvalju-

Z Iskraši — pesniki

Predstavljamo vam izbor pesmi naših sodelavcev — pesnikov, ki bodo tudi sami prebrali svoje pesmi na naši prireditvi ob dnevu Iskre in borca.

FRANCKA TRONKAR

Beseda

Reci besedo o soncu,
reci jo nežno.
Reci besedo o smehu.
reci jo glasno.
Reci besedo o sreči.
reci jo smelo.
Reci le reci
besedo —
beseda zven duše
tvoje dobi,
beseda k tebi
se vrne,
stotero se
pomnoži.
Beseda prava
živi in diši,
v srcih ljudi
pristan svoj dobi.

STAŠA VUKOVIČ — KRPAN

Naj bom vulkan

Pobožaj me nežno,
po bokih in stegnih
morda bom čutila
morda bom ljubila
kot Mona Liza skrivnostno, odkrito
se bom nasmehnila.
Odpri mi bom popke cvetov
in čustva do konca vseh prstov.
Naj nežen drget vso me prežema,
naj čutim drhtenje, skrivnostno
brnenje globoko v sebi,
izbruhnem naj cela ob tebi.

JOŽE VOLARIČ

Tebi

Cvet bi zate utrgal, enega, dva, pet-najst...
Nešteto bi jih spletel v srebrne ti lase.
Zlate prstane, posute z diamanti,
bi na tvoje prste natikal.
Želim, da bi imela tisoče prstov,
da bi ti milijon prstanov sto let natikal.
S tvojih ustnic bi ljubezen srebal
tako počasi, da bi stoletja trajalo.
Na tvojih ustih bi z ustnicami
drage mi besede pobiral.
V deželo sanj bi s tabo zbežal,
da resnico v njej doživljal.
Najine otroke bi želel zibati
pod tančico zlate zibelke.
Na njihovih licih je tvoj obraz.
Prihrani mi veselje, nasmeh,
spodbudo mi podari, ko
boš te besede prebiral.

JOŽE PUKLAVEC — PRIL

Recite le besedo

Recite le besedo,
da ste me sprejeli medse,
recite magično besedo.
ki nasmeh in mir prinese.

Tisto mi recite besedo,
ki pri njej se to zgodi,
samo eno recite besedo,
da pri njej pozabil bom skrbi.

Le recite mi to besedo,
ki pripeljala me bo k vam,
samo tisto mi recite besedo,
ki bo mi razodela: NISI SAM!

Likovniki Iskre!

Vabimo vas, da se udeležite Ex tempora-delovnega srečanja likovnikov Iskre ob dnevu Iskre, 30. 6. 1984 v Zajčji Dobravi pri Ljubljani.

Med 8. in 10. boste pri vhodu v gostišče Zajčja Dobrava lahko prevzeli slikarski pribor (papir, tempera ali svinčnik barvice). Tu se bodo tudi žigosala platna. Motivika ni posebej določena, prav tako tudi ne uporaba določene slikarske tehnike.

Med 13. in 15. bo prevzem del, ki bodo do 15. tudi priložnostno razstavljena. Po eno delo vsakega avtorja pa bo od 2. 7. dalje tudi razstavljeno v ljubljanski stolpnici Iskre, v okviru tradicionalne razstave Društva likovnikov Iskre.

Komisija za program proslave dneva Iskre

jemo vsem organizacijam Iskre za pomoč, odstopljene instrumente in materiale ter dobro voljo s katero so nas sprejeli.

Na skupščini smo izvolili novega predsednika Aleša VIČIČA, študenta 3. letnika Fakultete za elektrotehniko, ki je predlagal okviren program dela za prihodnje leto. Čeprav je delovanje kluba že utečeno, ga bo treba še

dopolniti in razširiti. Predvsem moramo omogočiti delo vsem našim štipendistom, ki si to želijo.

Prepotreben delovni prostor bomo pridobili s smotnejšo razporeditvijo pohištva po velikih merilih instrumentov, delovna mesta bomo dodatno osvetlili in dokupili manjkajoče ročno

(Nadaljevanje na 8. strani)

SOZD Iskra Izobraževalni center in Področje kakovosti razpisuje ta

strokovno izpopolnjevanje na temo:

IZDELOVANJE KONTROLNE TEHNOLOGIJE
v času od 12. 6. do 16. 6. 1984 v Škofji Loki

Strokovno izpopolnjevanje je namenjeno tehnologom kontrole kakovosti, delavcem v RR dejavnosti in drugim delavcem, ki se ukvarjajo s planiranjem kakovosti in izdelovanjem kontrolne tehnologije.

Program seminarja sodi v sistematično izobraževanje delavcev na področju TEHNOLOGIJE KONTROLE KAKOVOSTI in je nadaljevanje in zaključek programa, ki ga tvorijo „Osnove kakovosti in statistične metode“ (I. del), „Metrologija in preskušanje“ (II. del) in „Lastnosti in načini preverjanja materialov“ (III. del) ter tvori z omenjenimi seminarji zaokroženo celoto.

Seminarja se lahko udeležijo posamezniki, ki se predhodnih seminarjev niso udeležili. To lahko store naknadno, ko bodo le ti ponovno razpisani.

VSEBINA:

Udeleženci seminarja se bodo seznanili predvsem z dokumentacijo in izdelovanjem kontrolne tehnologije za vhodno kontrolo, kontrolo kakovosti v proizvodnem procesu in za prevzemno kontrolo. Posebna pozornost bo posvečena zagotavljanju kakovosti na vhodu tako za materiale kot tudi elektronske in elektromehanske elemente in mikroelektronska integrirana vezja. Vse vrste izdelovanja kontrolne tehnologije bodo obravnavali na praktičnih primerih iz Iskrine proizvodnje rotacijskih strojev in elektronskih vtičnih enot tako, da bo mogoče na osnovi pridobljenega znanja pristopiti k izdelovanju kontrolne tehnologije tako za vhod, kot za proces proizvodnje in prevzemno kontrolo.

IZOBRAŽEVALNI PROGRAM:

1. Dokumentacija za zagotavljanje kakovosti
2. Kontrolna tehnologija za zagotavljanje kakovosti rotorjev
3. Kontrolna tehnologija za zagotavljanje kakovosti vtičnih enot
4. Kontrolna tehnologija za zagotavljanje kakovosti elementov.

ČAS IN KRAJ

S programom strokovnega izpopolnjevanja bomo pričeli 12. 6. 1984 ob 9. v hotelu Transturist Škofja Loka. Zaključek prvega dela seminarja bo 16. 6. 1984 ob 16.

NOSILEC PROGRAMA:

Področje kakovosti SOZD Iskra
Vodja programa: Lotar Kozina, dipl. ing.

CENA strokovnega izpopolnjevanja:
V ceno 9.600 so vključeni penzijski stroški in kotizacija. Za navedeno ceno bodo TOZD prejeli račun na podlagi podpisane prijavnice. Potne stroške si uredijo udeleženci v svojih TOZD oziroma DSSS.

PRIJAVE:

Prijavnice pošljite najkasneje do 6. 6. 1984 na naslov SOZD Iskra, Izobraževalni center Trg revolucije 3/XI, Ljubljana tov. Sonji Vrhovec.
Podrobnejše informacije o vsebini seminarja lahko dobite pri Lotarju Kozini na tel. št.: 061/222-234, ali 061/222-212.

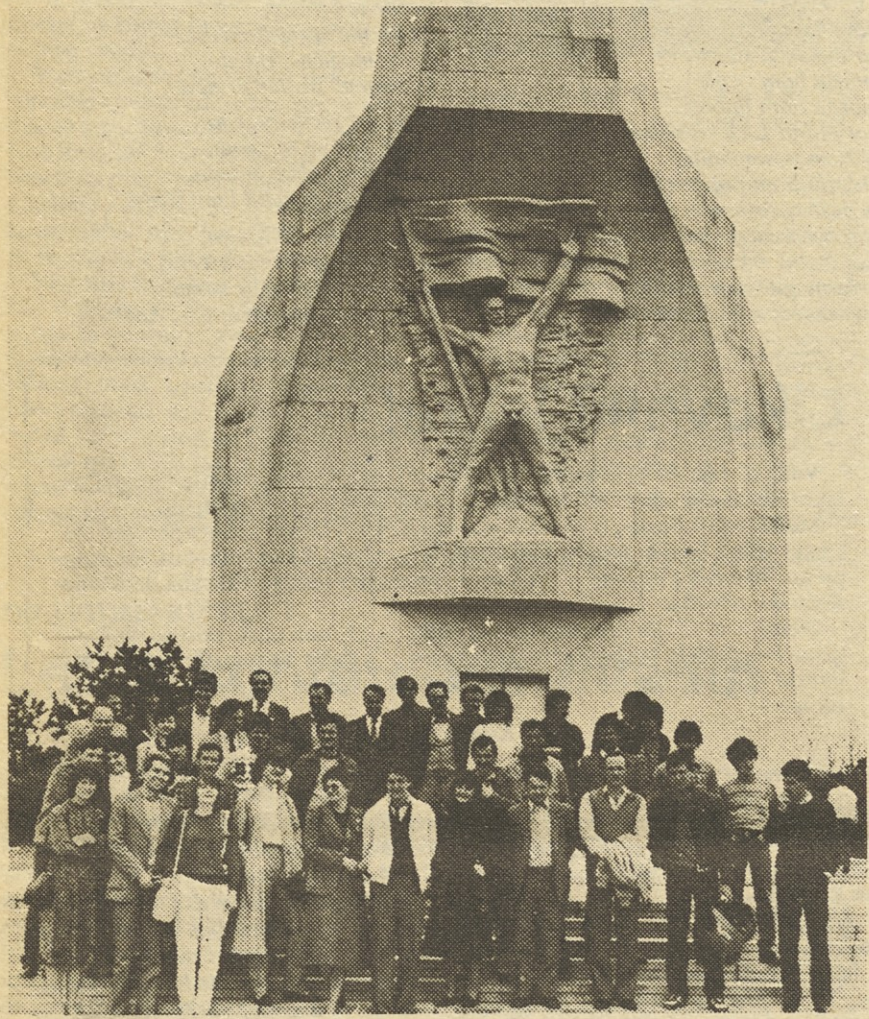
Obisk delavcev TOZD AVN v Energomontu v Banja Luki

Na povabilo delavcev Energomonta je skupina tridesetih delavcev iz naše tovarne obiskala Banja Luko. Dne 21. aprila jutraj smo krenili na pot in opoldne so nas gostitelji navdse svečano in pristrčno sprejeli pred svojo novo tovarno — OUR Proizvodnja. Ob pristrčni dobrodošlici in željah po dobrem počutju so nam kot spomin na naš obisk ter 39-letnico osvoboditve poklonili sliko.

Najprej smo si ogledali delovne prostore, v katerih Energomont proizvaja inštalacijske podsklope, krmilne omarice, monadne in razdelilne plošče ter krmilja za obdelovalne stroje. Nato so nas odpeljali k spomeniku padlih borcev na Šehitluci nad Banja Luko, od koder je videti mesto ob Vrbasu. Po kratkem postanku smo se vrnili v

Banja Luko in v prostem popoldnevu smo si lahko ogledali mesto, ki je po potresu zraslo novo in moderno, stari del pa je potrebno že posebej poiskati. Gostitelji so nas zvečer povabili na svečano večerjo v restavracijo „Pečina“, ki je svojevrsna zanimivost, ker obratuje v podzemskih prostorih modernega zaklonišča, vendar je tako okusno opremljena, da obiskovalec sploh ne občuti turobnosti, ki bi jo v takem okolju pričakoval. Izginotje v „podzemne rove“ smo dobro prestali in do jutra je ob glasbi, petju in plesu ostalo le malo časa.

Prespali smo v modernem hotelu „Bosna“ in ob 9. naslednjega dne krenili proti Kozari. Kozara — čudovit spomenik v vsej svoji lepoti in grozoti. Skupaj smo položili venec ob plošče s tisoči imen padlih iz vse Jugoslavije. Po ogledu muzeja smo s stisnjenimi gri in pretreseni krenili nazaj v dolino.

V petek, 11. t.m. se je od sodelavcev ob odhodu v pokoj poslovila Marija Polenšek. V avgustu 1951. leta je prišla v takratno tovarno TELA, zadnja leta pa je delala na spajkanju v montaži železniških naprav TOZD Avtomatske in varilne naprave, delovne organizacije Avtomatika. V dvaintridesetih letih, kolikor jih je preživela med sodelavci v Avtomatiki, so jo poznali kot marljivo in dobro delavko, ki ji ni bilo nikoli odveč poprijeti za delo. Ob odhodu v pokoj so ji zaželeli še mnogo prijetnih dni v krogu svojih najbližjih in prijateljev.

Odprava v bosanske gore: Bjelašnica, Rakitnica in Treskavica

Planinska sekcija ISKRA Kranj bo od 13. do 18. junija organizirala zanimivo odpravo v bosanske gore južno od Sarajeva. Obiskali bomo olimpijsko Bjelašnico (2067 m), kanjon Rakitnice (globina 1000 m) in Treskavico (2088 m), hkrati bomo spoznali prvotna naselja in prebivalce tega dela visokogorja. Program izleta bo naslednji:

Sreda 13. 6.: odhod ob 4. izpred hotela Creina, iz Ljubljane ob 4.30, vožnja skozi Zagreb, Tuzlo, Sarajevo do naselja Blace; prespali bomo v šotorih.

Četrtek 14. 6.: ogled soteske Rakitnice (5 ur hoje); prenočili bomo v šotorih. **Petek 15. 6.:** vožnja do Velikega polja (olimpijskega prizorišča), vzpon na Bjelašnico, sestop, vožnja z avtobusom do avtokampa pri Sarajevu (hoje 10 ur), prespimo v šotorih.

Sobota 16. 6.: ogled Sarajeva, nato vožnja v Kalinovik — Gvozno polje, prespimo v šotorih.

Nedelja 17. 6.: vzpon na Treskavico, sestop (hoje 5 ur), nato vožnja skozi Nevesinje do Boračkoga jezera; prenočitev v šotorih.

Ponedeljek 18. 6.: ogled soteske Neretve, nato vožnja z avtobusom domov čez Makljen in Banja Luko.

Prijave in vplačila (3.000 din) samoprispevka sprejema Volga Pajk iz tajništva DO ERO, tel.: 2822 do četrta 7. junija. Tega dne pa bo v mali dvorani nad menzo potekal informativni sestanek udeležencev, na katerem bodo še sprejemali vplačila. Vodja odprave bo Tomaž Planina, pomagal pa mu bo Davor Preisinger. Število bo omejeno, zato pohitite s prijavi!

Na poti v dolino pa so nas zopet presenetili naši gostitelji. Na prostoru, kjer taborijo delovne brigade, so nam pripravili pravo pravcato pojedino. Na raznih so se vrteli jagenčki in odojek ter nas opozorili na še en folklorni običaj teh krajev. Ob polnih mizah smo imeli šahovski turnir in priigrali pokal. Z nogometom je bilo bolj slabo, ker ni bilo dovolj žogobrcv, pa vendar rekreacija je le bila.

Naučili smo se njihovih pesmi, kdor je hotel, je lahko kolo že kar obvladal, ker je bilo dovolj prilik. Ob petju in plesu kola smo tako dočakali odhod in slovo. Popoldne smo krenili nazaj polni vtisov in doživetij. Resnično so se delavci Energomonta izkazali in hvaležni smo jim za gostoljubnost in prijateljstvo.

Alenka Bajt
Boris Volk

Na občnem zboru ...

(Nadaljevanje s 7. strani)

orodje. Uvedli bomo dežurstvo tudi v dopoldanskem času. Ob povečanem obisku in obsegu dela bo treba poskrbeti za boljše disciplino, požarno varnost in primeren odnos do inventarja. S tem pa bomo dvignili nivo dela in zahtevnosti, Klub pa bo postal zanimiv tudi za tiste „diplomante“, ki potrebujejo za svoje delo laboratorij, ustrezno tehnično literaturo in kataloge.

Za tiste, ki jih zanima računalništvo bomo v kratkem pridobili različne računalnike. Za delo z mikroprocesorji si bomo izdelali programator EPROM spominskih vezij. Poleg naštetih dejavnosti na področju elektrotehnike deluje v Klubu še planinska sekcija — Iskra. Organizirane so strokovne ekskurzije, predavanja in tečaj.

Tako organiziran in opremljen Klub bi nudil možnost, da bi se TOZD in RI Iskre lahko posluževali naših štipendistov pri razvoju manj zahtevnih nalog, saj v Klubu mladim ne zmanjka dobrih idej.

Klubske prostori so v Ljubljani, Rožna dolina C. VIII/6 (nad gostilno Katrca — vhod iz dvorišča). Srečujemo se ob ponedeljkih in sredah med 17. in 20. uro.

Stojan Gorup

Prvenstvo Kibernetike v kegljanju

V mesecu aprilu je bilo odigrano ekipno prvenstvo Kibernetike v kegljanju. Med ženskimi ekipami je prvo mesto osvojila ekipa Instrumentov v postavi: (Lužnik 317, Iršević 330, Matjašič 316, Majstorovič 301). V moški konkurenci pa je prvo mesto ekipno TOZD TSD v postavi: (Mohinski 426, Polajnar 375, Hkavc 388, Tomše 336, Beber 379, Bregar 410). Med posamezniki je v vodstvu Šorn Pavla DS-ATS s 394 podrtimi keglji. V moški konkurenci pa je na prvem mestu Mohinski TSD s 426, pred Zalokarjem Stikala 421, Jeraj Stikala 410 ter Bregar TSD 410 podrtimi keglji.

Rezultati ekipno ženske:

- Instrumenti I 1264,
- Instrumenti II — 1163.
- Števc 1126,4.
- Mehanizmi 821 kegljev

Rezultati ekipno moški:

- TSD — 2314
- Stikala — 2276
- DS komerciala — 2264
- Orodjarna — 2192
- Števc — 2159
- DS ATS — 2135
- RTC — 2122
- Vzdrževanje — 1996

kegljev.

Marjan Pičulin

ISKRA — glasilo delovnega kolektiva SOZD Iskra — Industrija za elektroniko, telekomunikacije, elektromehaniko, avtomatiko in elemente — Ljubljana

— Glavni urednik: Pavle Gantar, pomočnik glavnega urednika: Miloš Pavlica, odgovorni urednik: Dušan Željenzov, tehnični urednik: Janko Colnar, novinar: Mara Ovsenik.

— Ureja uredniški odbor: Alojz Boc (Kibernetika), Špela Dittrich (Avtomatika), Lado Drobež (Iskra Commerce), Stane Fleischman (Široka potrošnja), Milan Krapež (IEZE), Kazimir Mohar (Telematika), Marko Rakušček (Avtoelektronika) — Izhaja tedensko — Rokopisov ne vračamo.

— Naslov: Ljubljana Trg revolucije 3, tel.: 213-213, int.: 34-95 do 34-98 — Tisk: Časopisno-tiskarsko podjetje PRAVICA-DNEVNIK, Ljubljana.

Po mnenju sekretariata za informacije IS SRS je glasilo oproščeno plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.

Iz tujega strokovnega tiska

Mikroskop izjemnih sposobnosti

Minuli mesec so podpisali v Zahodni Nemčiji pogodbo o financiranju prvega superelektronskega mikroskopa Hera. S 654 DM milijonsko investicijo bodo zgradili mikroskop izjemne velikosti in tudi zmogljivosti. Namen gradnje je izdelati aparaturo, s katero bi raziskovalci lahko prodrli v notranjo strukturo sestavin atomskega jedra.

Sedanja znanost trdi, da je materija sestavljena iz dveh temeljnih sestavnih delov: leptonov in quarkov. S Hero bodo ugotovili znanstveniki, če so quarki resnično prvotni sestavni deli materije, oziroma, če niso sami sestavljeni še iz manjših delcev. Opazovali bodo lahko dimenzije 1-10.000 premera protona (proton sestavljajo trije quarki).

Prei izdelavi bo sodelovalo več podjetij iz različnih držav in tudi s tujimi krediti. Predvidevajo, da ga bodo dobili znanstveniki v roke leta 1990.

Iskra je pred leti izdelovala elektronske mikroskope.

Stoletnica avtomobila

Že nekaj časa se vrste spori o »očetovstvu« prvega avtomobila. Francozi bodo slavili stoletnico letos, naslednje leto Angleži in šele nato Nemci. Najbolj na jasnem so si Nemci, saj sta Carl Benz in Gottlieb Daimler izdelala prvi avto leta 1885, vendar jim to oporekajo Britanci, češ da je Benz za svoj motorni avto dobil patent šele 29. januarja 1886. V Franciji pa skuša Georges Ageon dokazati na temelju dokumentov, da je pravi izumitelj prvega avtomobila Eduard Delamare-Deboutville. Le-ta naj bi vsaj dve leti pred Nemci opravil prve testne vožnje s svojo bencinsko motorno kočijo.

Britanski avtomobilski kritik lord Montagu of Beaulieu pa je vendarle prepričan, da je Carl Benz iz Mannheima izdelal prvi avto, že leta 1886 pa se je temu pridružil še Daimlerjev avto na motorni pogon. Tako naj bi počastili hkrati kar oba praočeta avtomobila Benza in Daimlerja.

Vesoljski reflektorji

V prihodnjem desetletju bo po mnenju sovjetskih strokovnjakov mogoče namestiti posebne vesoljske reflektorje, ki bodo na zatemnjena mesta in določena območja: na zemlji ponoči odbijali sončno svetlobo.

Sovjetski dnevnik Pravda je zapisal, da v moskovskem inštitutu za letalstvo pripravljajo načrte orbitalnega poskusa s posebnim satelitskim reflektorjem, težkim 200 kg in odbojno površino 110 kv. m. Svetloba na zemeljskih tleh v premeru 10 km bi bila zelo intenzivna in bi spremenila noč v dan. Pravda meni, da bi v velikih mestih lahko tako podaljševali dan za nekaj ur, uporabili bi ga pa tudi za osvetljevanje magistralnih cest in krajev, kjer potekajo nujna nočna dela.

Načrt ni nov, saj so Američani že pred leti postregli s podobnimi načrti in predlagali nočno razsvetlavo mest, kot je npr. New York, s čemer bi prihranili ogromne količine zemeljske energije.

Video kasete na posodo

Kako silno se je razmahnila proizvodnja in uporaba video kaset, dokazuje podatek, da so samo za lansko radijsko razstavo v Zahodni Nemčiji posneli 200 filmov na video kasetah. Skoraj vsi proizvajalci video kaset so pocenili svoje izdelke. Promet pa je izredno narasel še s sposojanjem. Video sposojevalnica Telerent posoja svojim članom, ki plačujejo mesečno sposojevalnico 29 DM, do tri kasete na dan. Promet je tako docela podoben razmahu knjige s knjižnicami.

Petdeset let teleksa

»Avtomatski pisalni stroj za obvestila na daljavo že deluje. Eno od najskrivnostnejših tehničnih iznajdb so prikazali pred nekaj dnevi v Berlinu in jo praktično preizkusili pred zastopniki časopisov. Stroj piše kot blisk in prav tako hitro odgovarja na nasprotnem koncu.«

Takšen evforičen tekst je izšel v berlinskem časopisju, ko je pred 50-letni pošta prikazala prvkrat teleksa.

Takrat, ko je nemška država pošta vspostavila javno teleksno omrežje z 21 naročniki in dvema posredovalnima postajama, eno v Berlinu in drugo v Hamburgu, se je začela služba, ki so jo pozneje imenovali teleks (Teleprinter Exchange). Medtem, ko je služba v začetku potrebovala še posebej izučeno osebje, je Siemens kmalu izdelal aparature, skaterimi je lahko rokovala vsaka tajnica.

Že leto kasneje je Nemčija vspostavila teleksno omrežje s Holandsko in Švico, za bolj oddaljene kraje pa že radijske zveze, med kontinenti pa podmorske kable. Današnje svetovno teleksno omrežje ne more brez polprevodniške tehnike in uporabe računalništva. Zveze pa potekajo tudi prek satelitov.

Trenutno obsega svetovno teleksno omrežje 1,6 milijona naročnikov, samo v Zahodni Nemčiji jih je 150 tisoč.

Šah — računalniki

Šahovski računalnik Ambasador stavka. Tam, kjer naj bi pokazal zapleteno šahovsko potezo, migota le rdeča lučka. Pri tem pordeči tudi lastnik računalnika ter ga odnese nazaj v trgovino.

Toda tudi v trgovini ne opravi ničesar. Napake ne morejo odpraviti, ker proizvajalca ni več. In trgovci se tresejo, da bo še več igralcev šaha reklamiralo računalnik, proizvodnje Conchess. Generalni zastopnik za te računalnike v Zahodni Nemčiji je namreč napovedal stečaj.

Čeprav je proizvajalec — angleška firma podelila enoletno jamstvo vsem računalniškim modelom Ambasador, Escorder in Monarch, je s tem naredila le medvedjo uslugo. Samo v Zahodni Nemčiji je 10 tisoč Conchess računalnikov, za katere je obljubljal proizvajalec, da bodo funkcionirali skoraj »večno« brez popravil. Trgovina pa mora na zahtevo kupcev sprejeti pokvarjene šahovske računalnike in vrniti celotno kupnino.

Spajkanje v vesolju

Lanski polet vesoljskega vozila Challenger je imel tudi nalogo raziskati, kako poteka spajkanje elektronskih delov v breztežnem prostoru. Vesoljci so spajkali izdelke tovarne Edsyn, ki proizvaja profesionalne spajkalne in odspajkalne aparate.

Na zemlji so nato ob prisotnosti strokovnjakov NASA ugotovili izredno ugodne rezultate in na temelju poskusov s spajkalnimi sredstvi izbrali najboljše. Nadaljnji eksperimenti so bili, kako spajkanje onesnažuje vesolje, če ostanejo v prostoru delci spajkalnih sredstev in kako integrirana vezja odspajkajo in ponovno prispajkajo. Razumljivo je, da so poskusi zelo pomembni za prihodnja popravila raznih aparatov v vesolju.

Zbral, prevedel in priredil Marjan Kralj

Obvestilo

BRIGADIRJEM
— VETERANOM MDB

3. srečanje brigadirjev — veteranov mladinskih delovnih brigad iz prvih povojnih let (od leta 1945 do leta 1965) bo v soboto, 16. junija 1984 ob 9. uri v Rekreacijskem centru — Ježica v Ljubljani. Titova 260 (bivši Štern). Vabljeni so vsi, ne glede na to, kje so delali!

ZAHVALA

Ob smrti mojega dragega očeta

ALEŠA KOZELJA

se iskreno zahvaljujem sodelavcem in sodelavkam v TOZD TSD — orodjarna, za podarjeno cvetje, denarno pomoč, izrečeno sožalje in spremstvo na njegovi zadnji poti.

sin Cveto Kozelj